

सशक्त आमाको अर्थ सशक्त परिवार, सशक्त समाज र बलियो सिक्किम हो: मुख्यमन्त्री

मुख्यमन्त्री गोलेद्वारा 'आमा सशक्तिकरण योजना' वितरण

पाकिम, ३ अक्टोबर: मुख्यमन्त्री पीएस गोलेले शनिवार रिनाक निर्वाचन क्षेत्रका १,००० योग्य आमाहरूलाई आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत चेक हस्तान्तरण गरेका छन्। यस कार्यले सम्पूर्ण सिक्किमका महिलाको आर्थिक स्वतन्त्रता र सम्मानलाई सुदृढ पार्ने राज्य सरकारको प्रतिबद्धतालाई पुष्टि गरेको छ।

यस अवसरमा मुख्यमन्त्रीले योजनाका लाभग्राही-आमा, दिदीबहिनी र रिनाकका जनतामाझ उपस्थित हुन पाउँदा अत्यन्त खुशी लागेको बताए। उनले यसैगरी राज्यभरिका विधायकहरूले पनि आ-आफ्ना निर्वाचन क्षेत्रमा योग्य आमाहरूलाई १,००० चेक हस्तान्तरण गरिरहेको अवगत गराए। यस पहलको उद्देश्यबारे बोल्दै मुख्यमन्त्रीले आफूले प्रेम, करुणा, त्याग र शक्तिको वास्तविक अर्थ आफ्नै आमाबाट सिकेको बताए। उनले भने, "आमाको सङ्घर्ष, आशीर्वाद र निस्वार्थ प्रेमले नै आफ्नो जीवनलाई आकार दिएको हो र तिनी कुराहरूले सरकारका महिला तथा

पाकिम जिल्लाका पाँचवटै समष्टिमा आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत चेक वितरण

पाकिम, ३ अक्टोबर (आईपीआर): सिक्किम 'आमा सशक्तिकरण योजना'-को राज्यव्यापी कार्यान्वयनको एक भागको रूपमा शनिवार पाकिम जिल्लाका पाँचवटै निर्वाचन क्षेत्रका लाभग्राहीहरूलाई चेक वितरण गरियो। महिला, बालकबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा दिव्याङ्गजन कल्याण विभागद्वारा कार्यान्वयन गरिएको सिक्किम 'आमा सशक्तिकरण योजना' आमाहरूलाई सशक्त बनाउने, परिवारहरूलाई सुदृढ पार्ने र उनीहरूको सामाजिक-आर्थिक हित प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले ल्याइएको एक पहल हो। यस योजनाअन्तर्गत ३१ निर्वाचन क्षेत्र र एउटा सङ्घ क्षेत्रका कुल ३२,००० आमाहरूलाई सम्बन्धित खण्ड प्रशासनिक केन्द्र (बीएसी) मार्फत आर्थिक सहयोग प्रदान गरिँदैछ। सो कार्य आज र भोलि सञ्चालन भइरहेको छ।

पाकिम जिल्लामा सम्बन्धित निर्वाचन ➡रहल पृष्ठ ७ मा

आमाकेन्द्रित पहलहरूलाई निरन्तर प्रेरित गरिरहेका छन्।"

उनले आमा सशक्तिकरण योजना आर्थिक सहायता कार्यक्रम मात्र नभएर आमाहरूलाई अझ बढी आर्थिक शक्ति, आत्मविश्वास तथा आफू र आफ्नो परिवारका लागि निर्णय लिने क्षमता प्रदान गर्ने उद्देश्यले ल्याइएको पहल हो।

उनकाअनुसार यस सहयोग रकमलाई बालकबालिकाको शिक्षा, घरायसी आवश्यकता, कृषि, पशुपालन, साना उद्यम वा जीविकोपार्जनका अन्य गतिविधिलगायत प्रत्येक लाभार्थीको आवश्यकता र प्राथमिकताअनुसार

सदुपयोग गर्न सकिन्छ।

मुख्यमन्त्रीले 'आमा सम्मान पुरस्कार' र 'प्रगतिशील आमा पुरस्कार' जस्ता पहलमाथि पनि प्रकाश पारे। यी पुरस्कारहरू योग्य आमाहरूको योगदानको कदर गर्न तथा योजनाअन्तर्गत प्राप्त सहयोगको सदुपयोग गर्ने प्रेरणादायी उदाहरणहरूलाई सम्मान गर्न शुरु गरिएका हुन्।

उनले अझ भने, "सरकारका बृहत् महिलाकेन्द्रित पहल-जस्तै आमा सहयोग योजना, वात्सल्य योजना, बहिनी योजना, शिशु समृद्धि योजना, मातृत्व लाभ, सरकारी सेवामा महिलाका लागि आरक्षण, स्वास्थ्य सेवासम्बन्धी पहल तथा महिलाको सम्मान र सुरक्षाका उपायहरूले आमा, छोरी र दिदीबहिनीहरूको सशक्तिकरण र कल्याणका लागि एक व्यापक दृष्टिकोण झल्काउँछन्। यी कुनै सोना वा अलग-अलग योजना होइनन्।" उनले यी योजनाहरू सिक्किमका महिलाहरूको जीवनलाई अझ सुरक्षित, मर्यादित, आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर र सशक्त बनाउने बृहत् प्रतिबद्धताको एक हिस्सा रहेको बताए।

सिक्किमका आमा तथा दिदीबहिनीहरूबाट पाएको माया र आशीर्वादको स्मरण गर्दै मुख्यमन्त्रीले भने, "यस्तो ऋण

➡रहल पृष्ठ ७ मा

सांसद सुब्बाले नागरिक उड्डयन मन्त्रीसमक्ष उठाए पाकिम विमानस्थलसम्बन्धी महत्त्वपूर्ण विषय

नयाँ दिल्ली, ३ अक्टोबर:

लोकसभा सांसद डा. इन्द्रहाड सुब्बाले हालैको नयाँ दिल्ली भ्रमणका क्रममा नागरिक उड्डयनमन्त्री किञ्जरापु राममोहन नायडुजीसँग उनकै कार्यालयमा भेट गरी पाकिम विमानस्थलसम्बन्धी विभिन्न विषयमा चर्चा गरेका छन्।

भेटघाटको क्रममा डा. सुब्बाले विशेषगरी पाकिम विमानस्थलको संरचनागत र भू-प्राविधिक सुरक्षाबारे चिन्ता व्यक्त गरे र मन्त्रालयलाई सम्पूर्ण विमानस्थल संरचना तथा यसको वरिपरिको क्षेत्रको विस्तृत भू-प्राविधिक अध्ययन गर्न आग्रह गरे।

सांसदले चुनौतीहरूको प्रकृति र दायरालाई हेर्दा व्यक्तिगत वा

सीमित क्षेत्रका समस्याहरू समाधान गर्नुले मात्र विमानस्थल क्षेत्र पर्याप्त सुरक्षित नहुने वा दिगो समाधान ननिस्कने विषयमा ध्यानाकर्षण गराए। उनले मन्त्रालयलाई सम्पूर्ण विमानस्थल पूर्वाधार र यसको भूप्राविधिक अवस्थाको समग्र मूल्याङ्कन गर्न तथा त्यसपछि उपयुक्त र वैज्ञानिक रूपमा निर्धारित न्यूनीकरणका उपायहरू अपनाउन आग्रह गरे।

सांसदले भने, "पाकिमका जनताको तर्फबाट मैले मन्त्रीसमक्ष सम्पूर्ण विमानस्थल संरचनाको तत्काल विस्तृत अध्ययन गर्न र त्यसपछि उपयुक्त न्यूनीकरणका उपायहरू अपनाउन अनुरोध गरेको

छु। सीमित क्षेत्रका समाधानले मात्र यस क्षेत्रलाई सुरक्षित बनाउन सकिँदैन। पाकिम विमानस्थलको दीर्घकालीन सुरक्षा र सुदृढता सुनिश्चित गर्न समग्र मूल्याङ्कन आवश्यक छ।"

उनले पाकिम विमानस्थल सिक्किमका लागि हवाई सम्पर्कको एक महत्त्वपूर्ण संरचना भएको र यसको सुरक्षा तथा दीर्घकालीन सञ्चालन क्षमता राज्यका जनताका लागि अत्यन्त महत्त्वपूर्ण रहेको कुरामा पनि जोड दिए। डा. सुब्बाले मन्त्रालयलाई प्रस्तावित अध्ययनलाई प्राथमिकता दिन र त्यसका निष्कर्षहरूका आधारमा आवश्यक कारवाही अघि बढाउन अनुरोध गरे।

गान्तोकमा भीबी-जी राम जी समन्वय बैठक आयोजित

गान्तोक, ३ अक्टोबर: गान्तोक जिल्लाअन्तर्गत विकसित भारत-रोजगार र जीविकोपार्जन म्यारेन्टी मिसन (ग्रामीण) (भीबी-जी) राम जी)-को कार्यान्वयनसम्बन्धी एक समन्वय बैठक शनिवार गान्तोकस्थित जिल्ला सम्मेलन हलमा अतिरिक्त जिल्लापाल (विकास), गान्तोकको अध्यक्षतामा सम्पन्न भयो।

बैठकमा गान्तोक

जिल्लाअन्तर्गत ब्लकबाट सहायक कार्यक्रम संयोजक (एपीसी), कनिष्ठ अभियन्ता (जेई) र ग्राम रोजगार सहायक (जीआरएस)-को सहभागिता रहेको थियो। बैठक मुख्यतया भीबी-जी राम जीअन्तर्गत स्वीकृत कार्यहरूको प्रगति र अन्तरिम विनियोजनको उपयोगको समीक्षामा केन्द्रित थियो। बैठकको क्रममा सम्बन्धित एपीसीहरूद्वारा स्वीकृत कार्यहरूको खण्डगत

स्थिति र कुल अन्तरिम विनियोजन प्रस्तुत गरियो। कार्यहरूको प्रगति र कोषको उपयोगबारे विस्तृत समीक्षा गरियो।

बैठकलाई सम्बोधन गर्दै अतिरिक्त जिल्लापाल (विकास), गान्तोकले रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न तथा उपयोगी र दिगो सामुदायिक सम्पत्तिहरूको विकास गर्न भीबी-जी राम जीको महत्त्वबारे

➡रहल पृष्ठ ७ मा

वरिष्ठ नगर योजना अधिकारीहरूद्वारा रम्फूमा स्थलगत निरीक्षण तथा शहरी योजनाको समीक्षा

पाकिम, ३ अक्टोबर: सिक्किम सरकारको शहरी विकास विभागका वरिष्ठ अधिकारीहरूको टोलीले रम्फूमा विभिन्न शहरी विकास, योजना र पूर्वाधारसम्बन्धी विषयहरूको मूल्याङ्कन गर्न स्थलगत भ्रमण गरेको छ। यस टोलीमा मुख्य नगर योजनाकार, अतिरिक्त मुख्य नगर योजनाकार, संयुक्त मुख्य नगर योजनाकार, उप-मुख्य मस्यौदा अधिकारी, सहायक नगर योजनाकार र मस्यौदा अधिकारी समावेश थिए।

यो भ्रमण विभागको स्थलगत मूल्याङ्कनको एक हिस्साका रूपमा र रम्फू नगर पञ्चायत क्षेत्रभित्रको विद्यमान अवस्था तथा जारी विकासीय गतिविधिबारे प्रत्यक्ष जानकारी लिने उद्देश्यले गरिएको थियो। भ्रमणको क्रममा टोलीले रम्फू बजारको निरीक्षण गर्‍यो, जहाँ शहरी योजना, सार्वजनिक पूर्वाधार, सवारी आवागमन, जग्गाको उपयोग र व्यावसायिक क्षेत्रको समग्र विकाससँग सम्बन्धित विभिन्न पक्षको समीक्षा गरियो।

टोलीले रम्फूमा रहेको एडीबीको सहयोगमा सञ्चालित परियोजना स्थलको पनि भ्रमण गरी त्यहाँ भइरहेको पूर्वाधार विकास र स्थलगत अवस्थाको समीक्षा गर्‍यो। अधिकारीहरूले परियोजनाको प्रगति र कार्यान्वयन पक्षहरूको जाँच गरे तथा समन्वय एवं स्थलगत आवश्यकताहरूसँग सम्बन्धित विषयहरूमा चर्चा गरे।

टोलीले चानटारस्थित पैटो प्रभावित क्षेत्रको पनि भ्रमण गरी त्यहाँको विद्यमान अवस्था र वरिपरिको क्षेत्रमा परेको प्रभावको मूल्याङ्कन गर्‍यो। स्थलगत निरीक्षणले अधिकारीहरूलाई प्रभावित क्षेत्रको दायरा बुझ्न र समस्या समाधानका लागि उपयुक्त योजना तथा प्राविधिक

➡रहल पृष्ठ ७ मा

१५७औँ गान्धी जयन्ती, स्वच्छता, फोहोर प्रबन्धन तथा नागरिक सहभागितामाथि विशेष जोड

गान्तोक, ३ अक्टोबर (हिस्): गान्तोकको एमजी मार्गमा शुक्रवार १५७औँ गान्धी जयन्ती स्वच्छता, फोहोर प्रबन्धन तथा सामुदायिक सहभागितालाई केन्द्रमा राख्दै विविध कार्यक्रमका साथ पालन गरियो। कार्यक्रममा सिक्किमका राज्यपाल ओमप्रकाश माथुर मुख्य अतिथि तथा मुख्यमन्त्री

पीएस गोले विशिष्ट अतिथि थिए। अतिथिहरूले राष्ट्रपिता महात्मा गान्धीको एमजी मार्गस्थित अर्धकदको प्रतिमामा पुष्प अर्पण गर्नुका साथै खादा चढाएर उनको योगदान तथा आदर्शप्रति श्रद्धाञ्जली व्यक्त गरे।

कार्यक्रमको शुरुआत १२ वटा अत्याधुनिक ढल तथा फोहोर

सङ्कलन उपकरण सञ्चालनमा ल्याउने कार्यक्रमबाट भयो। टोयोटा किलोस्कर मोटर प्रालिले वित्त वर्ष २०२६-२७ को टोयोटा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रमअन्तर्गत ती उपकरण सिक्किम सरकारको शहरी विकास विभागलाई हस्तान्तरण गरेको हो।

➡रहल पृष्ठ ७ मा

KALINGA INSTITUTE OF INDUSTRIAL TECHNOLOGY

KIIT Deemed to be University
(Established U/S 3 of UGC Act 1956), Bhubaneswar, Odisha, India
Organisation in Special Consultative Status with the United Nations Economic & Social Council (UN-ECOSOC)

Slow and Steady Wins the Race...

THE World University Rankings 2027

4th Best
Among All Universities in India

1st in Eastern India

501+ Cohort Globally

Every year, Times Higher Education (THE) publishes its World University Rankings. This year, THE has released the World University Rankings 2027. KIIT has emerged as one of the **best and most promising universities in India and across the globe**. KIIT ranks **4th** among both government and private universities in India and is placed in the **501-550 global cohort**. It has also maintained its **1st position in Eastern India** despite increased institutional participation worldwide.

- Best Campus**
Outstanding infrastructure & world-class facilities
- Best Environment & Ambience**
Supportive learning environment with a vibrant campus atmosphere
- Student Friendly Campus**
Student-centric approach with comprehensive support services
- Best Placement**
Excellent Opportunities & Career Outcomes
- Parent-Friendly Institution**
Transparent communication & parent engagement
- Modern Student Library**
24x7 Study Space for Focused Learning

KIIT is an institute of 29 years (1997-2026) and a Deemed to be University of only 22 years (2004-2026)

📍 KIIT-DU, Patia, Bhubaneswar, Odisha, India 751024 ✉ kiit@kiit.ac.in 🌐 www.kiit.ac.in

KIIT (Deemed to be University) has only one permanent campus in Bhubaneswar, Odisha. It has no other campus / off campus anywhere else in the country and globe.

लघुकथा :

प्रत्याकर्षण

यतिकेमा उनको बस आयो। हात
हल्लाउँदै उनी गइन्।
मैले अर्का एक युवालाई सोधें,
“तिम्रो उनको लक्ष्य के छ?”
उनेले पनि स्पष्ट शब्दमा भने,
“समाजशास्त्र पढेर सामाजिक रूपान्तरण
एवम् सुदृढीकरणमा सहयोग गर्ने।”
“तिमीलाई कृत्रिम बौद्धिकताको
आवश्यकता पर्छ?” मेरो प्रश्न रह्यो।
उनेले मुसुक हाँस्दै भने, “त्यो नभए
त अध्ययन पुग्न हुँदैन, अड्कला।”
म “धन्यवाद” भनेर अलिक पर
जम्मा भएका केटा-केटीको मिश्रित
समूहमा गएँ।
तातो-तातो बहस चलेको त्यो
समूहमा मैले सामूहिक प्रश्न गरेँ,
“तिमीहरू कुन विषय पढ्ने हो?”
“राजनीतिशास्त्र”, कसै एकले
जवाफ दियो।
मैले अनायासै सोधें, “तिमीहरूले
त कृत्रिम बौद्धिकता प्रयोगमा नल्याए
पनि हुन्छ होला।”
एकजना छोरीले भनिन्, हुन्छ,
“अध्ययनको क्रममा त त्यति जरुरी छैन,
तर कार्यक्षेत्रमा त यसको व्यापक प्रयोग
गर्न सक्नुपर्छ, नत्र असफलता हात

लागू।”
मैले मुसमुसु हाँस्दे उनको राजनीति बुझेअँ अभिनय गर्ऐं।
त्यसपछि म पुस्तकका ठेलीसँग सङ्घर्ष गरिरहेका एक जना एकला युवाकहाँ गएँ र उनलाई सोधै, “तिमी कस्तो विद्यार्थी?”
“म आध्यात्मिक चिन्तक बन्न चाहन्छु, अर्थात् जोगी हुने हो”, उसले हाँस्दै-हाँस्दै जवाफ दियो।
म आश्चर्यमा परै “जोगी हुने मान्छे, हातमा किताबकहाँ ठेकी अनि जोगी हुनुमा गर्व?”
उसले मेरो भाव बुझेछ क्यार, भन्यो, “म भौतिकवादभन्दा टाढा आत्मा, चेतना, परम सत्य, आन्तरिक अनुभूतिगत गहिरो रुचि राख्न चाहन्छु।”
मेरो जिज्ञासा बढेर गयो र सोधै, “तिमीलाई पनि कृत्रिम बौद्धिकता चाहिन्छ?”
उसले तुरुन्त जवाफ दियो, “यसले मेरो अध्ययन र कार्यमा नकारात्मक असर गर्छ। म मेरा मस्तिष्कका तत्तुहरूको बढीभन्दा बढी उपयोगमा ल्याउने प्रयास गर्छु।”
मेरो मान्छे कि रोवर्ट भन्ने परीक्षण (Turing test) सकियो। □

लघुकथा :

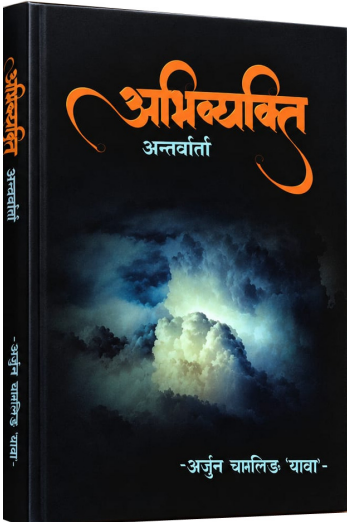
आफन्त

नि”, पुष्पाले युक्ति बताइन्।
 “हो र! कुरा त ठिकै गन्यौ।
 कतिबेला हिँड्नुहुन्छ त साडुदाइ?”
 पेमलालले प्रश्न हँदै सोध्यो।
 “मल गरेर सोच्छु”, पुष्पाले
 फोनमा सोधिन्- “हेलो, भिनाजु, हजुर
 कतिबेला हो जाने?”
 “हिँड्नु तयार छु, साली, तिमी जाने
 हो?” उताबाट प्रश्नसहितको जानकारी
 आयो।
 “हजुरको भाइ जानुहुन्छ”, उसले
 जानकारी गराइन्।
 केहीक्षण रोकिएपछि भिनाजु बोल्थो-
 “छिट्टै मिलन चौक पठाइदेऊ।” उताबाट
 आदेश आयो।
 पेमलाल हतपत तयार भयो र मिलन
 चौक पथ्यो। ऊ भाडा जोगिएकोमा मनमनै
 लौटि थियो। मिलन चौकमा आएर आधा
 घण्टा उर्भँदा पनि भिनाजु आएन।
 दुईपटक फोनबाट जान्न चाह्यो, उताबाट

आउँदै छु भन्ने आश्वासन मात्र आएथ्यो।
ऊ हतास थियो, तत्कालै उसको
फोन बज्यो। साडु दाइ बोल्थो- “ए
भाइ, तिमी छिटो यता ट्राफिक चौक
आउ।”
पेमलाल दौडै ट्राफिक चौक पुग्यो।
ऊ हाँपिरहेको थियो। तत्क्षणै पुनः अर्को
चोटि फोन आयो- “तिमी अलिक
अगाडि पेट्रोलपम्प आउ त, म पेट्रोल
हाल्न लाइनमा छु, साडु दाइले अर्को
आदेश गर्‍यो।”
पेमलाल फेरि दौडेर पेट्रोलपम्प पुग्यो।
साडु दाइले गाडीमा पेट्रोल हाल्दै गरेको
देखेर ऊ ढुक्क भयो। ऊ पसिनाले लतपत
थियो। उसलाई रेजनासाथ साडु दाइले
हात पसादै भयो- “भाइ, दुई हजार
देऊ त, पेट्रोलको दाम दिनुपर्‍यो।”
उसले पैसा छैन भनि लागेको थियो,
साडु दाइले पुनः थपे- “हामी आफन्तमा
मिलिहाल्छु नि।” □

अर्जुन चामलिङः 'यावा'को 'अभिव्यक्ति' : केही अभिव्यक्ति

युवा साहित्यकार अर्जुन चामलिङ
'यावा'को पछिछो कृति 'अभिव्यक्ति'
अन्तर्वाता विधामा गरिएको एउटा नैलो
र सारहनीय प्रयोग हो। साहित्य,
सङ्गीत-चलचित्र, चित्रकला, खेलकुद,
शिक्षा र पत्रकारिताजस्ता विविध क्षेत्रका
विशिष्ट व्यक्तित्वहरूसँग गरिएका गहन
संवादनलाई यस कृतिमा समेटिएको
प्रश्नोत्तरमा मात्र सीमित नरही सम्बन्धित
व्यक्तिको कला विचार, अनुभव, भोगाई र
दृष्टिकोणलाई पाठकसमक्ष ल्याउने प्रयास
भएकाले 'अभिव्यक्ति' रोचक, पठनीय
र अर्थपूर्ण बनेको छ।
'अभिव्यक्ति' अर्जुन 'यावा'को छैटौँ
कृति हो। यसअघि 'अस्तित्व'
कथासङ्ग्रह, 'अवलोकन' समीक्षात्मक
टि.पो.ट.हरू, 'बितेका कुराहरु'
लेखसङ्ग्रह, 'भनेको सुनुनु' बाल-
चित्रकथा र 'अनुभूति' यात्रा संस्मरण
प्रकाशित भइसकेका छन्।
सन् २००५ तिरै पहिलो कृति
प्रकाशन गरेर साहित्यिक यात्रामा
बढेका 'यावा' विद्यार्थी जीवनदेखि नै
पत्रकारितामा पनि सक्रिय रहँदै आएका
छन्। स्पष्ट, सरल र निष्पक्ष लेखनप्रतिको
उनको प्रतिबद्धता 'अभिव्यक्ति'मा पनि
देखिन्छ। विषयलाई मेसो मिलाएर
तथ्यपरक ढङ्गले प्रस्तुत गर्ने
पत्रकारिताको अभ्यास र साहित्यिक
संवेदनशीलताको संयोजनले यस
कृतिलाई अझ विशेष बनाएको छ।
'अभिव्यक्ति'मा विभिन्न क्षेत्रका
एकाइस जना व्यक्तित्वसँग गरिएका
अन्तर्वाता समावेश छन्। साहित्य क्षेत्रमा
अर्जुन पिथूप, अमर बानियाँ 'लोहोरो',
टीबी चन्द्र सुब्बा, एनीएस निरोला र
रूपेश शर्माका अभिव्यक्ति छन्।
सङ्गीत-चलचित्र क्षेत्रमा उदय सोताङ,
गणेश राणपहेली, दिव्या भण्डारी, निमा
रुम्बा, नियारा सुब्बा, बुलु मुकारुङ,
मिड्डा शेर्पा, शम्भू राई र सुनिता
थेगसँग गरिएका संवाद समेटिएका छन्।
त्यसैगरी चित्रकला क्षेत्रमा कमल राई,

कमल श्रेष्ठ र हेम खवास, खेलकुद क्षेत्रमा अमर मुस्ता, शिक्षा क्षेत्रमा केएम पाण्डे र बीएम राई तथा पत्रकारिता क्षेत्रमा जोशेफ लेप्चासँग गरिएको अन्तर्वार्ता पनि कृतिमा समावेश छन्।

अन्तर्वार्तालाई लिनु भनेको सही प्रश्नार्फत व्यक्तिभित्र रहेका विचार, अनुभव र जीवनका महत्वपूर्ण पाठाहरू बाहिर ल्याउन सक्नु पनि यो। यो अन्तर्वार्ताकारको प्रमुख खुसी पनि हो। यस दृष्टिले हेर्दा 'यावा'ले 'अभिव्यक्ति' मा आफ्नो पत्रकारिताको अनुभवलाई राम्ररी प्रयोग गरेका छन्। प्रश्नहरू सम्बन्धित व्यक्तित्वको क्षेत्र, जीवन र कर्मसँग जोडिएका छन्। त्यसैले पाठकले उत्तरभित्र लुकेका अनुभव र विचारलाई पनि महसुस गर्न पाउँछन्।

एउटा सर्जनालाई उसको सर्जनाबाट मात्र चित्र सकिँदैन। उसको सर्जनाभित्रका अनुभव, सङ्घर्ष, सोच र समयलाई पनि बुझ्न आवश्यक हुन्छ। 'अभिव्यक्ति' ले यही काम गर्ने प्रयास गरेको छ। साहित्यकारका साहित्यिक यात्रा र लेखनदृष्टिको देखि सङ्गीतकर्मीका सर्जनात्मिक अनुभव, कलाकारका कला-चिन्तन, खेलाडीका सङ्घर्ष, शिक्षाकर्मीका अनुभव र पत्रकारका

✽ अर्जुन शर्मा निरौला
गीतखोला, कालेबुङ

पेशागत यात्रासम्मलाई एउटै कृतिभित्र समेटिनु यसको महत्वपूर्ण पक्ष हो। फरक-फरक क्षेत्रका व्यक्तित्वका विचार पढ्दै जाँदा पाठकले हाम्रो समाज सिर्जनाबलक क्षेत्रका विभिन्न पाठारहलाई नजिकबाट गीयान पाउँछन्।

‘यावा’को लेखनको विशेषता भनेको उनको प्रस्तुतिमा देखिने सरलता हो। उनी अनावश्यक शब्दको भारी बोकाएर विषयलाई जटिल बनाउने पक्षमा देखिंदैनन्। आफूले उठाउन खोजेको विषयलाई सहज ढङ्गले पाठकसम्म पुर्‍याउने उनको प्रयास ‘अभिव्यक्ति’मा पनि कायम छ। पत्रकारिताले दिएको तथ्यपरक दृष्टि र साहित्यले दिएको संवेदनशीलतालाई सँगसँगै लिएर हिँड्न खोजिएको छ। त्यसैले पुस्तक पढ्दा कतै पत्रकारसँगको कुराकानीजस्तो लाग्छ भने कतै आफ्नै चिनजानको व्यक्तिसँग आत्मीय संवाद गरिरहेको अनुभूति हुन्छ।

‘अभिव्यक्ति’को अर्को महत्वपूर्ण पक्ष यसमा समेटिएका व्यक्तित्वहरूको विविधता हो। एउटै क्षेत्रमा सीमित व्यक्तित्वहरूको विचार मात्र सङ्कलन नगरी साहित्यदेखि पत्रकारितासम्मका विभिन्न क्षेत्रमा सक्रिय व्यक्तित्वहरूलाई एउटै कृतिमा समेटेर ‘यावा’ले यसको दायार फराकिलो बनाएका छन्। यसले गर्दा एउटा क्षेत्रका पाठकले अर्को क्षेत्रका व्यक्तित्व र उनीहरूका अनुभवसँग पनि परिचित हुने अवसर पाउँछन्। यही विविधताले

— रहल पृष्ठ ७-मा

सङ्गम सुधाको 'अगेनो' भित्र डुबुलकी मार्दा

विमोचनको ऐतिहासिक क्षणमा भौतिक रूपमा उपस्थित हुन नसके पनि विमोचनको भोलिपल्टै प्राप्त यो कृति मेरो लागि एक अमूल्य साहित्यिक उपहार बनेको छ। वरिष्ठ साहित्यकार गुप्त प्राधन ज्युको मर्मस्पर्शी अन्तिम पत्र अनि वरिष्ठ साहित्यकार दिवाकर प्रधानज्युको गहन, ओजस्वी भूमिकाले यस कृतिमा साँच्चिकै सुनुमा सुगन्ध थप्ने कार्य गरेको छ।

कलात्मक आवरण सज्जा र रेखाचित्रहरूले सजिएको यस कृतिभित्र कुल ६४ कविताहरू सङ्ग्रहित छन्। २००२ मा शुरूको, कालेबुडमा रजन्मेर हाल काशी हिन्दू विश्वविद्यालय (वाराणसी) मा अध्ययनरत सङ्गम सुधा यसअघि नै ‘असिनाको फूल’ (गजल सङ्ग्रह, २०२०), ‘क्षितिज छुन खोज्दा खोज्दै’ (गद्य कविता सङ्ग्रह, २०२२) र ‘छन्दारम्भ नवीन मध्य’ (२०२२) जस्ता सशक्त कृतिहरू दिएर नेपाली साहित्यमा नारी स्रष्टाका रूपमा आफ्नो विशिष्ट स्थान बनाइसकेकी छन्। यति सानो उमेरमै यस्तो परिपक्व र सशक्त काव्य-चेतना प्रवाह गर्नु आफैँमा अद्वितीय उपलब्धि हो।

‘अगेनो’ केवल काठ-दाउरा बाल्ने माटोको चुलो मात्र होइन, यो त नेपाली

निशान दुलाल

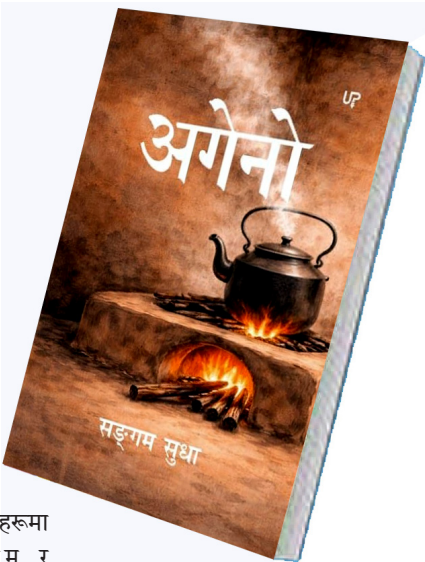
सिङडाम पूर्व सिक्किम साहित्य सिर्जना मनको सांस्कृतिक परम्परा, वंश-निस्तरता, आतिथ्य, पारिवारिक न्यायोपन र चेतनाको ऊर्जाशील प्रतीक हो। यस सङ्ग्रहका कविताहरूमा जीवन, दर्शन, क्रान्ति, प्रेम र विस्फटितप्रतिको गहन चिन्तन हिमालको कञ्चन झरनाझैँ सलल बगेको पाइन्छ।

कवयित्रीले आफ्नो पुष्पौली जरो, माटो र पुस्तान्तर्गतको सङ्घर्षलाई ‘अगेनो १’ मा आसाध्यै मार्मिक ढङ्गले उतारेकी छन्-

पुष्पौली घरको भुईँ भत्काउँदा
त्यस रातो माटोले लिपेको
अनुभवी पत्रहरूको थाकमा
मेरा केयौँ पिँदीको भिडन्त
त्यहाँ पुरिएको रहेछ भन्ने बोध भयो।

यसैगरी, ‘अगेनो ३’ मा जीवनको नश्वरता र मानव देहको विवश यथार्थलाई आगो र खरानीको विष्ममार्फत दार्शनिक ढङ्गले विश्लेषण गर्दै भन्छिन्-

सत्किंदै गलेको किशोर,
हृदय जरेको तारुण्य।
त्यसपछि ढल्किंदै गरेको आगोको भुइँयो।

रहल झिक्काका केही प्रयास
त्यसपछि थाहा लादा नलादै
खरानी।

यस्तै हो तनको परिभाषा, कान्छा!
सङ्ग्रहितप्रका कविताहरू केवल
सम्प्रामा मात्र अङ्गिका छैनन्, ती
वैश्विक चेतना र युगिन पीडासँग पनि
प्रत्यक्ष साक्षात्कार गर्छन्। 'दिन ५-
इतिहासको अन्त्य' जस्ता कवितामा बारुद,
बन्दुक, हिल्टर र ओपनाहाइमरको
विध्वंसकारी विजयनाम्ना तीघो, वैचारिक
ग्रहार गर्दै युद्ध र विनासको त्रासदीविरुद्ध
शङ्ख घोष गरिएको छ। उता 'परदेशी'
कविलाले गाउँको चोतारी, काँठ-कादालो,
असारे गीत र विश्वशतको कोरा खाए
शहर वा विदेशिन बाध्य हुनुपरेको पहाडी
जीवनको कारुणिक गाथा पोखेको छ।

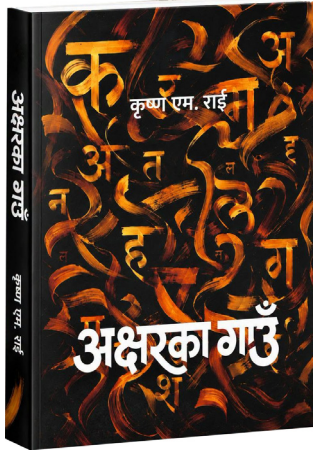
दार्शनिक उद्गान भए 'प्रस्थान'
कवितामा कवयित्रीले मिथ्या जगत् र

कालचक्रलाई चिउँ यात्रावलक्य र
गार्गीजस्ता शाश्वत ज्ञान-प्रतीकहरूको
खोजी गरेकी छन् भने अर्कातिर 'हिक्का'
जस्ता लघु कवितामा-
तिम्घो र मेरो सबन्ध
बेला बेला लाग्ने
बाडुलीसम्म मात्र सीमित छ।
प्यारे ! यसलाई रोग भनी
वा त सम्झना...।
भन्दै प्रेमको अत्यन्तै सूक्ष्म, सरल
र कोमल तरङ्ग प्रस्तुत गरेकी छन्।
साहित्यप्रतिको अगाध निष्ठा,
समर्पण र स्वाभिमान सङ्ग्रहका अन्तिम
हरफहरूमा अझ प्रखर बनेर पोखिएको
छ-

बाँचेमा बाँकी साहित्यलाई जीवन
दिउँला,
मेरोमा थुक्क भनेर विष आफैंले
पिउँला।
...अन्त्यमा हर्ष मसँग साथी ! अगोने
सम्पत्ति।

शुद्ध भाषा, प्राञ्जल शैली, मौलिक
सांस्कृतिक विम्ब र नवचेतनाको सङ्गम
बनेको 'अगोने' ले समकालीन नेपाली
कविता परम्परामा नयाँ पुस्ताको वैचारिक
परिपक्वताको प्रतिनिधित्व गरेको छ। कुनै
दूरीको समालोचक नभएर केवल मातृभाषा
र साहित्यलाई माया गर्ने एक निष्कट
यात्राकर्ता रूपमा यस सङ्ग्रहभित्र डुबुल्की
मार्दौ मैले आत्मिक आनन्द, नयाँ जागरण
र गहिरो सन्तोष प्राप्त गरेको छु। नेपाली
काव्य-आकाशमा कवित्री सङ्गम सुधाको
यो ओजस्वी यात्रा निरन्तर अधि बढिहोस्,
हार्दिक बधाई दिन्छ शुभकामना।

कवि कृष्ण एम राईको 'अक्षरका गाउँ' पढेपछि

यसरी नै फूल कवितामा फूललाई
नारीको प्रतीकात्मक रूपमा प्रयोग गर्दै
कविले फूलको विशेषता, शहनशिलता
र दिव्य सौन्दर्यलाई पाठक माझमा उजागर
गर्न खोजेका छन्।
फूलले
प्रतिकार गर्न जान्दैन
फूलले आक्रोश पोख्न सक्दैन
फूल कोमल हुन्छ
कोमल भएरै बाँच्छ
जीवनभर फूल।
फूल कोमल हुन्छ
र नै
टिपिन्छ सबैबाट सधैं
यस कविता सङ्ग्रहमा कहिलेकाही
र यस प्रामाणिक पनि बन्न पुगेकी छन् र
‘अनाम प्रेमीलाई- १’ कवितामा लेखिन्
यसरी-

२७ मोहन दुड्माली

फुलको मुस्कान चोरेर
तिम्रो ओठमा राखिदिन मन छ
घामको उज्यालो सापटी मागेर
तिम्रो मुहामा टाँसिदिन मन छ।
कविता सङ्ग्रहमा कवि कहिलेकाही
बिहरी पनि बन्न पुगेका छन् एउटा आदिम
प्रेम कवितामा
तिमी मसँग छैनौ
मेरो यौवन चोरेर
तिमीले अरूलाई भगाएको
आदिम समय
याद छ मलाई
तर म
तिम्रो आदिम प्रेमलाई
आजसम्म जोगाई राखेको छु।
यसरी नै सम्झनाहरू कवितामा कवि
बिहरी बन्दै आफ्नो वेदनाहरू यसरी प्रस्तुत
गरेकी छन्—
तिमीलाई सम्झनु भनेको
हरदम खुशी हुने बहाना खोज्नु हो
तिमीलाई सम्झनु भनेको

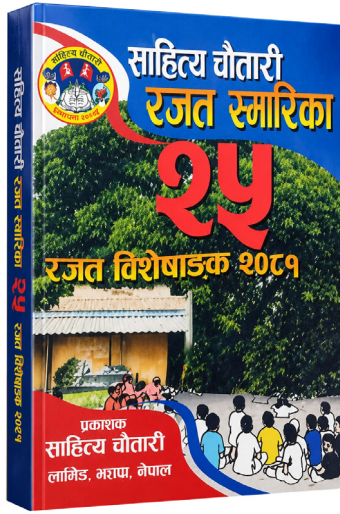
जीवनको एक हल सुन्दर कविता
लेख्नु हो।
कविता कलम समवेदनशिल, बिरही
कविताहरू मात्र नभएर क्रान्तिभावका
कविताहरूमा पनि कलम चलाएकी छन्।
कवि 'आगाजस्ता शब्दहरू'
कवितामा धेरै विद्रोही बन्न पुगेकी छन् र
उहाँले विद्रोहसामा आगाका लफ्काहरू
जस्ता शब्दहरू आफ्नो कविता यसरी
काटका माझमा प्रस्तुत गरेकी छन्। हेरौं
पिताका शान्ता—
चुपचाप
सयौं अन्याय सहेर
लुब्धो जीवन
बाँच्ने
फूलजस्ता शब्दहरू
चाहिएकाे होइन मलाई
मलाई त —
अन्यायविरुद्ध आक्रोसको
मुठ्ठी उचालेर
विद्रोह गर्न
आगाजस्ता शब्दहरू चाहिएका हुन्
मलाई
अन्याय — अत्याचारविरुद्ध
आक्रोस ओकल्ने शब्दहरू
चाहिएका हुन्।
कवि कृष्ण एम राईले आफ्नो
कवितामा उहाँले कलम चलाइसके
भविष्यमा नरै नेपाली साहित्यिक क्षेत्रमा
एक स्थापित नाम बन्ने 'अक्षरका गाउँ'ले
सङ्केत दिएका छन्।

साहित्य चौतारी र देवीभक्त श्रेष्ठ : एक विश्लेषण

टीका दुङ्गेल 'रटन'
साङ छलमथाङ

स्मारिकाको समर्पण खण्डमा आदिकवि भानुभक्त आचार्य, भीमबहादुर श्रेष्ठ, पञ्चकुमारी श्रेष्ठ, धनमाया विमली, जगन्नाथ विमली तथा राष्ट्रकवि माधवप्रसाद विमले जस्ता वरिष्ठ व्यक्तित्वलाई स्थान दिइएको छ। दिवङ्गत तथा सम्मानित व्यक्तित्वहरूलाई सम्झनाको तरेलीमा राख्दै साहित्य, सङ्गीत र कलाको क्षेत्रमा उनीहरूको योगदानलाई सम्मान गर्नु आउँमा महत्त्वपूर्ण कार्य हो। साहित्य चौतारीका संस्थापक, संरक्षक, सहसंरक्षक, सम्पादक तथा

कार्यसमितिका सदस्यहरूको लामो सूचीले संस्थाको व्यापकता र सामूहिक सक्रियता देखाउँछ। पच्चीस वर्षको यात्रामा विभिन्न साहित्यकार तथा सिर्जनाकर्मीहरूको सहभागिता र सहयोगले संस्थालाई निरन्तर अघि बढाउन महत्वपूर्ण भूमिका खेलेको

विभिन्न। सम्पादकीय समूहले विभिन्न सामग्रीलाई समेटेर तयार पारेको यो स्मारिका एउटा ऐतिहासिक दस्तावेजका रूपमा महत्त्वपूर्ण छ।

स्मारिका वरिष्ठ व्यक्तित्वहरूलाई मानार्थ सल्लाहकार तथा सल्लाहकारका रूपमा स्थान दिइएको छ। पूर्वाध्यक्ष तथा विभिन्न जिम्मेवारीमा रहेर योगदान पुऱ्याउने व्यक्तित्वहरूको स्मरणले संस्थाको विगत र वर्तमानबीचको सम्बन्धलाई स्पष्ट बनाएको छ। संस्थाको विकासमा विभिन्न व्यक्तिले पुऱ्याएको योगदानलाई यसरी अभिलेखमा राख्नु सराहनीय काम हो।

स्मारिकामा प्राप्त शुभकामना तथा शुभेच्छा सहितै शहरूले साहित्य चौतारीको सन्देशीक यात्रालाई थप अर्थपूर्ण बनाएका छन्। विभिन्न क्षेत्रका प्रतिष्ठित साहित्यकार, प्राज्ञ तथा सिर्जनाकर्मीबाट प्राप्त शुभकामना संस्थाका लागि प्रेरणाको स्रोत मात्र नभई यसको पच्चीस वर्षे यात्राको महत्त्वपूर्ण दस्तावेज पनि बनेका छन्। शुभकामना

दशले पृष्ठ ७-मा

१४औँ प्रयासमा पृथ्वीको कक्षमा पुग्न सफल भयो स्पेसएक्सको स्टारशिप

इलोन मस्कको कम्पनी स्पेसएक्सले निर्माण गरेको शक्तिशाली रकेट ‘स्टारशिप’ पहिलोपटक पृथ्वीको कक्ष (अर्बिट)–मा पुगेको छ। २८ सेप्टेम्बरमा गरिएको स्टारशिपको १४औँ परीक्षण उड़ानका क्रममा २६ वटा नयाँ प्रविधिका स्टारलिङ्क स्याटेलाइटसमेत अन्तरिक्षमा पठाइएको छ।

इलोन मस्कको कम्पनी स्पेसएक्सले निर्माण गरेको शक्तिशाली रकेट ‘स्टारशिप’ पहिलोपटक पृथ्वीको कक्ष (अर्बिट)–मा पुगेको छ।

२८ सेप्टेम्बरमा गरिएको स्टारशिपको १४औँ परीक्षण उड़ानका क्रममा २६ वटा नयाँ प्रविधिका स्टारलिङ्क स्याटेलाइटसमेत अन्तरिक्षमा पठाइएको छ।

भारतीय समयअनुसार साँझ ६:१५ बजी टेक्सासस्थित स्टारबेसबाट स्टारशिप प्रक्षेपण गरिएको थियो। यसअघि स्टारशिपका सबै परीक्षण उड़ानलाई सब–अर्बिटल ट्राजेक्टोरीमा सीमित गरिएको थियो। यसको उद्देश्य सुरक्षा कायम राख्दै रकेटको प्रदर्शनसम्बन्धी बढीभन्दा बढी तथ्याङ्क सङ्कलन गर्नु थियो। यसपटक भने स्टारशिप पहिलोपटक पृथ्वीको कक्षमा प्रवेश गरेको हो।

योजना गरिएको समयभन्दा अघि नै मिसन समाप्त

शुरुआती योजनाअनुसार स्टारशिपलाई करिब १० घण्टासम्म पृथ्वीको कक्षमा घुमाउने तयारी थियो। तर, मिसनका क्रममा गरिएको समीक्षा (रिभ्यु) पछि कन्ट्रोलरहरूले उड़ान छोट्याउने निर्णय गरेका थिए।

उड़ान शुरु भएको करिब २ घण्टा १२ मिनटपछि स्टारशिपको डी–अर्बिट बर्न पूरा गरिएको थियो। त्यसपछि उड़ान शुरु भएको करिब तेस्रो घण्टामा स्टारशिपलाई प्रशान्त महासागरमा सफल अवतरण गराइएको थियो।

स्टारशिप स्पेसक्राफ्ट र सुपर हेभी बुस्टर गरी दुई मुख्य भाग मिलेर बनेको प्रणालीलाई सामूहिक रूपमा ‘स्टारशिप’ भनिन्छ। यसको उँचाइ लगभग ४०३ फिट अर्थात् १२३ मिटर छ।

यसरी २०२३ मा पहिलो परीक्षण उड़ानबाट शुरु भएको स्टारशिपको परीक्षण यात्रा १४औँ उड़ानसम्म आइपुग्दा पहिलोपटक पृथ्वीको कक्षमा पुग्ने चरणमा पुगेको छ। स्पेसएक्सले स्टारशिपलाई भविष्यमा मानिस र ठूलो परिमाणमा सामग्री अन्तरिक्षमा लैजान तथा पुनः प्रयोग गर्न सकिने रकेटका रूपमा विकास गरिरहेको जनाएको छ।

पहिलोपटक स्टारलिङ्कको नयाँ पुस्ताका २६ स्याटेलाइट

यो मिशनमा पहिलोपटक नयाँ प्रविधिमा आधारित २६ वटा ‘स्टारलिङ्क भी ३’ स्याटेलाइट अन्तरिक्षमा पठाइएको छ।

यी स्याटेलाइटले विश्वव्यापी स्टारलिङ्क इन्टरनेट नेटवर्कको क्षमता बढाउने अपेक्षा गरिएको छ। एउटा स्याटेलाइटले लगभग १ टेराबिट प्रतिसेकेन्ड (टीबीपीएस) डेटा क्षमता थप्ने दाबी गरिएको छ।

ताराको वरपरबाट ग्यास उडेर जाँदा ग्रह बन्ने प्रक्रियाको निर्धारण हुने नयाँ अध्ययनको निष्कर्ष

नयाँ ताराहरूलाई घेरि बसेका ग्यास र धूलोका डिस्कहरूभित्र ग्रहहरू बन्ने गर्छन्, तर तिनीहरू निर्भर हुने ग्यासको आपूर्ति भने अस्थायी हुन्छ।

नासाको जेम्स वेब स्पेस टेलिस्कोप (जेडब्ल्यूएसटी) बाट गरिएका नयाँ अवलोकनहरूले वैज्ञानिकहरूलाई ग्यास कसरी बाहिरिन्छ र ग्रह प्रणालीहरू परिपक्व हुँदै जाँदा ग्यास बाहिरिने मुख्य प्रक्रियाहरू कसरी बदलिन्छन् भन्नेबारे स्पष्ट चित्र दिएका छन्।

एरिजोना विश्वविद्यालयका नमन बजाजको नेतृत्वमा र सेटी इन्स्टिट्युटका वैज्ञानिक उमा गोर्तीको सह–लेखनमा भएको यो अध्ययनले ७२ वटा साना, सूर्य जस्ता तारा र तिनीहरूका प्रोटोप्ल्यानेटरी डिस्कहरूको परीक्षण गरेको थियो।

यो अध्ययन द एस्ट्रोनोमिकल जर्नलमा प्रकाशित भएको छ। “यस अध्ययनमा रोमाञ्चक कुरा के छ भने, हामीले अब साना प्रणालीहरूको ठूलो नमुनामा ग्रह बनाउने डिस्कहरूबाट ग्यास हटाउने प्रक्रि याहरू समयसँगै कसरी बदलिन्छन् भनेर हेर्न सक्छौँ। डिस्कको बेपत्ता हुनुले ग्रह निर्माणको लागि एउटा आधारभूत समयसीमा निर्धारण गर्छ: एकपटक ग्यास सकिएपछि, ग्यासले भरिएका ग्रहहरू बनाउने अवसर मुख्य रूपमा समाप्त हुन्छ”–गोर्तीले भनिन्।

हाम्रो सौर्यमण्डल अहिले करिब चार अरब ५० करोड वर्ष पुरानो छ र यसमा धेरैजसो खाली ठाउँ छ। तर, यसको शुरुआती केही लाख वर्षमा युवा सूर्य धूलोभन्दा करिब १०० गुणा बढी ग्यास भएको बाक्लो

प्रोटोप्ल्यानेटरी डिस्कले घेरिएको थियो। पछि ती सबै ग्यास हराए गए। बृहस्पतिका र शनि जस्ता विशाल ग्रहहरू बनाउन ग्यास अत्यावश्यक हुने भएकाले यो सामग्री कहिले र कसरी हराउँछ भन्ने कुरा बुझ्न महत्त्वपूर्ण हुन्छ। यदि डिस्कले आफ्नो ग्यास धेरै छिटो गुमाउँछ भने बनिरहेका ग्रहहरूसँग ग्यास जायन्ट बन्नका लागि चाहिने ठूलो वायुमण्डल जम्मा गर्ने पर्याप्त समय हुँदैन।

बजाज र उनका सहकर्मीहरूले जेडब्ल्यूएसटीको मिड–इन्फ्रारेड इन्स्ट्रुमेन्ट (एमआईआरआई)–बाट लिइएका पुराना अवलोकनहरू प्रयोग गरेर यस प्रक्रियाको अनुसन्धान गरेका थिए। शोधकर्ताहरूले बाहिरिने सामग्रीका दुई सूचकमा ध्यानकेन्द्रित गरेका

थिए: मोलिक्युलर हाइड्रोजन र आयनाइज्ड नियोन। जेडब्ल्यूएसटीको संवेदनशीलता र रिजोलुसनले उनीहरूलाई मोलिक्युलर हाइड्रोजन भएका फराकिलो हावाहरूलाई नियोनले पछ्याउने जेट र हावाहरूबाट छुट्याउन मद्दत गर्‍यो। सबैभन्दा साना प्रणालीहरूमा अनुसन्धानकर्ताहरूले मोलिक्युलर र एटोमिक ग्यास दुवै भएका फराकिलो हावाहरूसँगै शक्तिशाली जेटहरू फेला पारे।

ग्रह प्रणालीहरू परिपक्व हुँदै जाँदा र तारामा सामग्रीको प्रवाह घट्दै जाँदा जेटहरू कमजोर हुन्छन् र बाहिरिने ग्यास बढी एटोमिक बन्दै जान्छ। यस चरणमा युवा ताराबाट आउने उच्च ऊर्जाको विकिरणले पातलो हुँदै गएको सामग्रीलाई भेदन गर्न सक्छ र डिस्कको ग्यासलाई

पुनः प्रवेश गर्ने क्रममा यो नष्ट भएको थियो। यद्यपि सुपर हेभी बुस्टरले भने मेक्सिकोको खाडीमा अवतरण गरेको थियो।

आठौँ परीक्षणमा बुस्टर फर्कियो, स्टारशिप नष्ट

७ मार्च, २०२५ मा भएको आठौँ परीक्षणमा प्रक्षेपणको करिब सात मिनटपछि सुपर हेभी बुस्टर अलग भएर फर्किएको थियो। तर, त्यसको करिब आठ मिनटपछि स्टारशिपको माथिल्लो भागका ६ मध्ये चार इन्जिनले काम गर्न छाडेपछि यसले नियन्त्रण गुमाएको थियो। त्यसपछि स्वचालित अबोर्ट प्रणालीमार्फत स्टारशिपलाई नष्ट गरिएको थियो। स्टारशिपको भग्नावशेष खसेपछि मियामी, ओर्लान्डो, पाम बिच र फोर्ट लडरडेल क्षेत्रका विमानस्थलको उड़ान सेवासमेत प्रभावित भएको थियो।

सातौँ परीक्षणमा बुस्टर फर्कियो, स्पेसक्राफ्ट विस्फोट

१७ जनवरी, २०२५ मा भएको सातौँ परीक्षणमा पनि बुस्टर सफलतापूर्वक अलग भएर फर्किएको थियो। तर, माथिल्लो भागमा अक्सिजन चुहावट भएपछि स्टारशिप आकाशमै विस्फोट भएको थियो। छैटौँ परीक्षणमा ट्रम्प पनि स्टारबेस पुगेका थिए। २० नोभेम्बर, २०२४ मा भएको छैटौँ परीक्षण हेर्न तत्कालीन अमेरिकी राष्ट्रपतिमा निर्वाचित डोनाल्ड ट्रम्प पनि स्टारबेस पुगेका थिए। यस परीक्षणमा सुपर हेभी बुस्टरलाई प्रक्षेपणस्थलमै फर्काएर ‘क्याच’ गर्ने योजना थियो। तर, आवश्यक सबै मापदण्ड अनुकूल नभएपछि बुस्टरलाई पानीमा अवतरण गराइएको थियो। यसै परीक्षणमा स्टारशिपको इन्जिन अन्तरिक्षमै पुनः सञ्चालन गरिएको थियो। त्यसपछि स्पेसक्राफ्ट हिन्द महासागरमा अवतरण गरिएको थियो।

पाँचौँ परीक्षणमा पहिलोपटक बुस्टरलाई ‘क्याच’ गरियो

१३ अक्टोबर, २०२४ मा भएको पाँचौँ परीक्षण स्टारशिपको विकासक्रममा महत्त्वपूर्ण मानिएको थियो। यस परीक्षणमा सुपर हेभी बुस्टरलाई करिब ९६ किलोमिटर उँचाइबाट प्रक्षेपणस्थलमा फर्काएर ‘मेकाजिला’ नाम दिइएको संरचनाले समातेको थियो। मेकाजिला दुईवटा ठूला धातुका हातजस्ता संरचना हुन्, जसले बुस्टरलाई ‘चपस्टिक’ जस्तै समाल्ने गर्छन्। त्यसैगरी स्टारशिपलाई पृथ्वीको वायुमण्डलमा पुनः प्रवेश गराएर हिन्द महासागरमा नियन्त्रित अवतरण गराइएको थियो। पुनः प्रवेशका क्रममा यसको गति करिब २६ हजार किलोमिटर प्रतिघण्टा र तापक्रम करिब १४३० डिग्री सेल्सियससम्म

पुगेको थियो।

पृथ्वीभित्र हुने सूक्ष्म हलचलले बदलिन्छ दिनको लम्बाइ

हामी धेरैजसो दिन २४ घण्टाको हुन्छ भन्ने सोच्छौँ। तर, वास्तवमा पृथ्वीको घुम्ने गति सधैं एउटै हुँदैन। यो फरक धेरै सानो हुन्छ। भौतिकशास्त्रीहरूले यसलाई मापन गर्न सक्छन्। पृथ्वीको भित्री भागमा हुने सूक्ष्म परिवर्तनका कारण केही दिन अलि छोटो वा लामा हुन्छन्।

वैज्ञानिकहरूले करिब तीनदशकदेखि पृथ्वीको तरल कोर एउटै गतिमा नघुम्ने कुरा थाहा पाएका छन्। चुम्बकीय क्षेत्रमा हुने परिवर्तनले तरल कोर केही दशकमा तीव्र र त्यसपछिका दशकमा सुस्त हुने देखाएको छ। पृथ्वीको म्यान्टलले यसको विपरीत प्रतिक्रिया दिन्छ। कोरको गति बढ्दा म्यान्टल सुस्त हुन्छ र कोर सुस्त हुँदा म्यान्टलको गति बढ्छ।

यो आदान–प्रदान पृथ्वीको कुल एङ्गुलर मोमेन्टम स्थिर रहने भएकाले हुन्छ। म्यान्टलको घुम्ने गतिमा हुने साना परिवर्तनले पनि दिनको लम्बाइमा केही मिलिसेकेन्डको फरक पार्छन्।

वैज्ञानिकहरूले कोर र म्यान्टलले यो मोमेन्टम कसरी साटासाट गर्छन् भनेर लामो समयदेखि अध्ययन गरिरहेका थिए। २३ सेप्टेम्बरमा नेचर पत्रिकामा प्रकाशित अध्ययनमा अल्बर्टो युनिभर्सिटीका पीएफडी विद्यार्थी हुइफेङ झाङ र प्रोफेसर म्याथ्यु डम्बरीले यसको समाधान प्रस्तुत गरेका छन्।

उनीहरूका अनुसार पृथ्वीको भित्री कोरको घुम्ने गतिमा हुने परिवर्तनले म्याथिभेशनल टर्क सिर्जना गर्छ। भित्री कोर पूर्ण रूपमा गोलो नभएकाले यसको गतिले

वैज्ञानिकहरूले करिब तीनदशकदेखि पृथ्वीको तरल कोर एउटै गतिमा नघुम्ने कुरा थाहा पाएका छन्। चुम्बकीय क्षेत्रमा हुने परिवर्तनले तरल कोर केही दशकमा तीव्र र त्यसपछिका दशकमा सुस्त हुने देखाएको छ। पृथ्वीको म्यान्टलले यसको विपरीत प्रतिक्रिया दिन्छ।

म्यान्टलको माससँग गुरुत्वाकर्षण अन्तरक्रिया गर्छ। यसले म्यान्टलको घुम्ने गतिमा थोरै परिवर्तन ल्याउँछ। यसैका कारण दिनको लम्बाइमा साना परिवर्तनहरू आउँछन्।

कोर र म्यान्टलको सिमानामा अर्को बलले पनि काम गर्छ। यसलाई कोर म्यान्टल बाउन्ड्री टर्क भनिन्छ। यसले घर्षण र इलेक्ट्रोम्याग्नेटिक ड्र्याग सिर्जना गर्छ। यसले गुरुत्वाकर्षण खिचावको विरोध गर्छ। यो प्रतिरोधले दिनको लम्बाइ कति परिवर्तन हुन सक्छ भन्ने सीमा तय गर्छ। अनुसन्धानकर्ताहरूका अनुसार यी दुई तर्कबीचको सन्तुलनमा आउने फेरबदलले दिनको लम्बाइमा भिन्नता ल्याउँछ।

यो खोजले पृथ्वीको गहिरो भागमा के भइरहेको छ भन्नेबारे नयाँ जानकारी दिएको छ। झाङ र डम्बरीका अनुसार भित्री कोर करिब १० वर्षको समयसीमामा भिस्कस्ली डिफर्म हुन्छ। यसले पृथ्वीको सबैभन्दा भित्री भाग हामीले सोचेभन्दा धेरै गतिशील रूपमा परिवर्तन हुन सक्ने देखाउँछ।

जी-७ राष्ट्रबीच १० करोड़ ब्यारेल तेल बजारमा ल्याउने सहमति

पेरिस, ३ अक्टोबर: विश्वव्यापी ऊर्जा आपूर्ति सङ्कट र बढ्दो इन्धन मूल्यलाई नियन्त्रण गर्न जी-७ राष्ट्रहरूले आफ्नो रणनीतिक भण्डारबाट चार महिनामा १० करोड ब्यारेल कच्चा तेल तथा डिजेल बजारमा ल्याउने सहमति गरेका छन्। फ्रान्सका राष्ट्रपति इम्यानुएल म्याक्रॉनको अध्यक्षतामा शुक्रवार भएको भिडियो सम्मेलनपछि उक्त निर्णय सार्वजनिक गरिएको हो। ऊर्जा बजारमा पछिल्लो समय देखिएको अस्थिरता, इन्धनको बढ्दो मूल्य र सम्भावित आपूर्ति अभावबारे जी-७ राष्ट्रका नेताहरूबीच छलफल भएको थियो। सहमति अनुसार अन्तरराष्ट्रिय ऊर्जा निकायमार्फत रणनीतिक भण्डारबाट तेल तथा डिजेल तत्काल बजारमा पठाउन शुरु गरिनेछ। विशेषगरी पहिलो २० दिनमै ठूलो परिमाणमा डिजेल बजारमा ल्याइने योजना छ। यसबाट बजारमा आपूर्ति बढाएर मूल्यवृद्धिको दबाब कम गर्ने लक्ष्य राखिएको छ। जी-७ राष्ट्रहरूले एकअर्काबीच ऊर्जा तथा ऊर्जा

उत्पादनको निर्यातमा प्रतिबन्ध नलगाउने प्रतिबद्धता पनि व्यक्त गरेका छन्। पछिल्लो समय अमेरिकाले घरेलु बजारमा बढेको डिजेल मूल्य र आपूर्ति समस्यालाई सम्बोधन गर्न निर्यातमा प्रतिबन्ध लगाउन सक्ने सङ्केत दिएको थियो। युरोपेली मुलुकहरूले भने यस्तो कदमले विश्व बजारमा थप दबाब सिर्जना गर्ने भन्दै चिन्ता व्यक्त गरेका थिए। अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले युरोपेली मुलुकहरूले आफ्नो रणनीतिक भण्डारबाट ठूलो परिमाणमा डिजेल निकाल्न सहमति जनाएको बजाए। अमेरिकाले आफ्नो देशका किसान, ढुवानी व्यवसायी तथा अन्य व्यवसायलाई विश्वव्यापी डिजेल अभावको

छ। यसअघि अन्तरराष्ट्रिय ऊर्जा निकायका ३२ सदस्य राष्ट्रहरूले मार्चमा ४० करोड ब्यारेल तेल रणनीतिक भण्डारबाट बजारमा ल्याउने निर्णय गरेका थिए। अन्तरराष्ट्रिय ऊर्जा निकायका प्रमुख फातिह बिरोलका अनुसार त्यस निर्णयअन्तर्गत केही तेल अझै बजारमा आउन बाँकी छ। आवश्यक परे थप भण्डार प्रयोग गर्न सकिने अवस्था रहेको उनको भनाइ छ।

ऊर्जा मूल्य वृद्धिको असर युरोपमा मुद्रास्फीतिमा समेत देखिएको छ। युरोपेली मुद्रा क्षेत्रमा सेप्टेम्बरको मुद्रास्फीति ३ दशमलव ८ प्रतिशत पुगेको छ, जुन तीन वर्षयताकै उच्च स्तर हो। जी-७ नेताहरूले ऊर्जा मूल्य नियन्त्रण, आपूर्ति सुक्ष्म र नागरिकमाथि परेको प्रथमिकता रहेको बताएका छन्। नयाँ निर्णयले तत्काल बजारमा थप इन्धन उपलब्ध गराउने भए पनि यसको दीर्घकालीन प्रभाव भने मध्यपूर्वको युद्ध, रूसको आपूर्ति र विश्वव्यापी ऊर्जा मागमा निभ्रं रहनेछ।

ट्रम्पको ऊर्जा नीतिबाट सन् २०४० सम्म परिवारको खर्च बढ्ने अनुमान: अध्ययन

न्यूयॉर्क, ३ अक्टोबर: अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पको दोस्रो कार्यकालमा लागू गरिएका ऊर्जा नीतिका कारण आगामी वर्षहरूमा अमेरिकी परिवारको ऊर्जा खर्च बढ्न सक्ने एक अध्ययनले देखाएको छ। गैरदलीय अनुसन्धान संस्थाले गरेको विश्लेषणअनुसार सन् २०४० सम्म अमेरिकाका महादेशीय राज्यमा बसोबास गर्ने परिवारले ऊर्जा खर्चमा औसत ६ हजार ५ सय अमेरिकी डलर अतिरिक्त तिर्नुपर्ने अनुमान गरिएको छ। केही राज्यमा भने यो रकम अझ बढी हुन सक्ने अध्ययनमा उल्लेख छ। ओरेगन, मिसिसिपी, दक्षिण डकोटा, भर्जिनिया र वायोमिङका परिवारले सो अवधिमा करिब ९ हजार डलर अतिरिक्त ऊर्जा खर्च व्यहोर्नुपर्ने अनुमान गरिएको छ। अध्ययनका अनुसार ट्रम्प प्रशासनले स्वच्छ ऊर्जा परियोजनामा दिइँदै आएको सरकारी सहयोग घटाउनुका साथै विद्युतीय सवारीसाधन र कम प्रदूषण गर्ने सवारीसाधनलाई प्रोत्साहन गर्ने नीतिमा परिवर्तन गरेकाले प्राकृतिक ग्यास र पेट्रोलको माग बढ्न सक्छ। माग बढेपछि ऊर्जा तथा इन्धनको मूल्यमा पनि दबाब

पर्न सक्ने अनुसन्धानकर्ताहरूको अनुमान छ। अमेरिकाका विभिन्न क्षेत्रमा पछिल्लो समय विद्युत्को महसुल मुद्रास्फीतिको दरभन्दा छिटो बढिरहेको छ। विशाल तथ्याङ्क केन्द्र र कृत्रिम बौद्धिकतासम्बन्धी प्रविधिको विस्तारले विद्युत्को माग थप बढाइरहेको बताइएको छ। यसबाहेक अन्तरराष्ट्रिय द्वन्द्वका कारण तेल तथा पेट्रोलको मूल्यमा हुने उतारचढावले पनि अमेरिकी उपभोक्ताको खर्च प्रभावित हुन सक्छ। तर ट्रम्प प्रशासनले भने आफ्नो ऊर्जा नीतिले अमेरिकी परिवार र व्यवसायका लागि ऊर्जा सस्तो बनाउने दाबी गर्दै आएको छ। प्रशासनले कोइला र प्राकृतिक ग्यासजस्ता परम्परागत ऊर्जा स्रोतको उत्पादन तथा प्रयोग बढाएर देशको विद्युत् प्रणालीलाई थप स्थिर र

रग्बी समर्थकको भीडमा कार गुडाउँदा अस्ट्रेलियामा कैयौँ घाइते

सिड्नी, ३ अक्टोबर: अस्ट्रेलियाको न्यू क्यासलमा रग्बी टोलीका समर्थकहरूको भीडमा कार पस्दा कैयौँ मानिस घाइते भएका छन्। घटनापछि पुलिसले कार चालकलाई पक्राउ गरेको छ। न्यु साउथ वेल्सको न्यु क्यासलमा शनिबार बिहान घटना भएको हो। सडकमा ठुलो संख्यामा समर्थकहरू लभध अबकतभि प्लग्नजतक टोलीको बसको प्रतीक्षामा रहेका बेला एउटा कार भीडमा पसेको थियो। घटनामा कति जना घाइते भए भन्ने यकिन विवरण तत्काल सार्वजनिक भएको छैन। न्यु साउथ वेल्स एम्बुलेन्स सेवाका अधिकारीहरूले घटनास्थलमा कैयौँ मानिसलाई उपचार तथा प्राथमिक स्वास्थ्य सेवा दिइएको बताएका छन्। न्यु क्यासल नाइट्सले आइतबार रग्बी लिगको फाइनल खेल्दैछ। त्यसअघि टोलीको होसला बढाउन समर्थकहरू सडकमा जम्मा भएका थिए। त्यही क्रममा कार भीडतर्फ पसेको हो। अस्ट्रेलियन एसोसिएटेड प्रेस (एएपी)का अनुसार घटनापछि चालकलाई पुलिसले नियन्त्रणमा लिएको छ। पुलिसले घटनाको कारण र परिस्थितिबारे अनुसन्धान गरिरहेको छ। कार कसरी भीडमा पुग्यो र चालकको उद्देश्य के थियो भन्नेबारे पुलिसले तत्काल कुनै निष्कर्ष सार्वजनिक गरेको छैन। घाइतेहरूको अवस्था र घटनाको विस्तृत विवरण पनि अनुसन्धानपछि मात्रै स्पष्ट हुने बताइएको छ। घटनापछि आपत्कालीन उद्धार तथा स्वास्थ्यकर्मीको टोली घटनास्थलमा परिचालन गरिएको थियो।

अस्ट्रेलियामा रोजगारीको माग घट्दै

सिड्नी, ३ अक्टोबर: अस्ट्रेलियामा रोजगारीका लागि उपलब्ध रित्त पदको सङ्ख्या लगातार दोस्रो तीन महिनाको अवधिमा घटेको छ। यसले देशको श्रम बजारमा केही क्षेत्रमा कामदारको माग कमजोर हुँदै गएको सङ्केत गरेको छ। अस्ट्रेलियाली तथ्याङ्क ब्युरोले सार्वजनिक गरेको पछिल्लो तथ्याङ्क अनुसार अगस्टसम्मको तीन महिनामा रोजगारीका रित्त पद ०.९ प्रतिशतले घटेका छन्। यस अवधिमा कुल रित्त पद ३ हजारले घटेर ३ लाख २५ हजार पुगेका छन्। यसअघि मेसम्मको तीन महिनामा पनि रोजगारीका रित्त पद २.२ प्रतिशतले घटेका थिए। यसरी लगातार दुई अवधिमा रित्त पद घट्नुले अस्ट्रेलियाको रोजगारी बजारमा मागको अवस्था केही कमजोर बनेको देखाएको छ।

निजी क्षेत्रमा बढी गिरावट रोजगारीका रित्त पदमा आएको पछिल्लो गिरावट मुख्य रूपमा निजी क्षेत्रबाट भएको हो। अगस्टसम्मको तीन महिनामा निजी क्षेत्रका रित्त पद २ प्रतिशत अर्थात् ५ हजार ८ सयले घटेका छन्। यसको विपरीत, सार्वजनिक क्षेत्रमा भने रित्त पद बढेका छन्। सोही अवधिमा सार्वजनिक क्षेत्रका रित्त पद ७.८ प्रतिशत अर्थात् २ हजार ८ सयले वृद्धि भएका छन्। यसले निजी र सार्वजनिक क्षेत्रको रोजगारी मागबिच फरक अक्ख्या देखाएको छ। निजी क्षेत्रमा नयाँ कर्मचारी आवश्यक पर्ने पदको सङ्ख्या घट्दा सार्वजनिक क्षेत्रमा भने थप कर्मचारी आवश्यक पर्ने पद बढेका छन्।

थोक व्यापारमा ठुलो गिरावट उद्योगअनुसार हेर्दा थोक व्यापार क्षेत्रमा रोजगारीका रित्त पद सबैभन्दा धेरै घटेका छन्। यस क्षेत्रमा

रित्त पद १८ प्रतिशतले कम भएका छन्। त्यसपछि व्यावसायिक, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक सेवा क्षेत्रमा १७.३ प्रतिशतको गिरावट आएको छ। यी क्षेत्रहरूमा आएको ठुलो गिरावटले समग्र निजी क्षेत्रका रित्त पद घटाउन महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको देखिन्छ।

खुद्रा व्यापारमा भने उल्लेख्य वृद्धि सबै क्षेत्रमा रित्त पद घटेका भने छैनन्। खुद्रा व्यापार क्षेत्रमा रित्त पद २४।५ प्रतिशतले बढेका छन्। उद्योगगत रूपमा यो सबैभन्दा ठुलो वृद्धि हो। त्यस्तै, वित्तीय तथा बीमा सेवामा रित्त पद १४.१ प्रतिशतले बढेका छन्। यसले केही ग्राहकसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित तथा सेवा क्षेत्रहरूमा कर्मचारीको माग अझै बलियो रहेको देखाउँछ। वार्षिक अवस्थासमेत त कमजोर अगस्टसम्मको एक वर्षको

अवधिलाई तुलना गर्दा अस्ट्रेलियामा रोजगारीका रित्त पद १.३ प्रतिशतले घटेका छन्। अर्थात् एक वर्षअघि भन्दा अहिले उपलब्ध रोजगारीका खाली पदको सङ्ख्या केही कम भएको छ। अस्ट्रेलियाको पछिल्लो रोजगारी तथ्याङ्कले श्रम बजारमा एकरूपको अवस्था नभएको देखाउँछ। निजी क्षेत्रमा विशेषगरी थोक व्यापार तथा व्यावसायिक सेवाजस्ता क्षेत्रमा कर्मचारीको माग घटेको छ। तर खुद्रा व्यापार, वित्तीय तथा बीमा सेवा र सार्वजनिक क्षेत्रमा भने रित्त पद बढेका छन्। त्यसैले समग्रमा रोजगारीका रित्त पद घटे पनि सबै उद्योगमा समान रूपमा रोजगारीको माग कमजोर भएको भन्न मिल्दैन। कुन क्षेत्रमा रोजगारी खोज्ने भन्ने आधारमा अवसरको अवस्था फरक रहेको पछिल्लो तथ्याङ्कले देखाएको छ।

चीनले अमेरिका पठाउने यी दुई पाण्डा छान्नुका यस्ता छन् कारण

बेजिङ, ३ अक्टोबर: चीनले अमेरिकाको एटलान्टा चिडियाखानामा अनुसन्धान तथा संरक्षण सहकार्यका लागि पिङपिङ र फु श्वाङ नामका दुई विशाल पाण्डा पठाएको छ। तर, चीनबाट अमेरिका पठाउन यी दुई पाण्डा नै किन छानिए भन्ने प्रश्नको जवाफ चिनियाँ विज्ञहरूले दिएका छन्। चाइना वाइल्डलाइफ कन्जर्भेसन एसोसिएसनका अनुसार विदेशमा अनुसन्धान तथा प्रजनन सहकार्यका लागि पाण्डा छनोट गर्दा सबैभन्दा बढी प्राथमिकता आनुवंशिक विविधतालाई दिइन्छ। पाण्डाको वंशावली र आनुवंशिक सम्बन्धको विस्तृत अध्ययन गरेर विज्ञहरूले जोडी छनोट गर्छन्। यसको मुख्य उद्देश्य नजिकका आनुवंशिक सम्बन्ध भएका पाण्डाबीच प्रजनन हुन नदिनु र बन्दी अवस्थामा रहेका पाण्डाको दीर्घकालीन स्वास्थ्य तथा आनुवंशिक स्थिरता कायम गर्नु हो। चाइना सेन्ट्रल टेलिभिजनसँग कुरा गर्दै पिङपिङ र फु श्वाङ अमेरिकातर्फ प्रस्थान गर्नुअघि बसेको छेड्दु रिसर्च बेस अफ जायन्ट पाण्डा ब्रीडिङका उपनिर्देशक ली मिङसीले अन्तरराष्ट्रिय सहकार्यका लागि पाण्डा छनोट गर्दा मुख्यतः उमेर, आनुवंशिक अवस्था, स्वास्थ्य र स्वभाव चार प्थ होर्ने बताए।

१. उपयुक्त उमेर पाण्डा छनोटमा पहिलो आधार उमेर हो। विज्ञहरूका अनुसार धेरै कलिला पाण्डालाई विदेश पठाउनु उपयुक्त हुँदैन। उनीहरू अझै पूर्ण रूपमा स्वतन्त्र भइसकेका हुँदैनन् र नयाँ वातावरणमा हुने परिवर्तनप्रति बढी संवेदनशील हुन सक्छन्। त्यस्तै, धेरै बूढा पाण्डालाई पनि विदेश पठाउन सकिँदैन। विदेशमा पाण्डाको बसाइ सामान्यतः लामो हुने भएकाले उनीहरूले नयाँ

वातावरणमा अनुकूलन गर्न सक्ने र निर्धारित अवधिसम्म स्वस्थ रहन सक्ने उमेरका पाण्डा आवश्यक हुन्छन्। लीका अनुसार सामान्यतः चारदेखि छ वर्ष उमेरका पाण्डा छनोट गरिन्छन्। पिङपिङ र फु श्वाङ पनि यही उमेर समूहमा पर्ने भएकाले उनीहरूलाई अन्तरराष्ट्रिय सहकार्यका लागि उपयुक्त मानिएको छ। **२. आनुवंशिक अवस्था** दोस्रो र अत्यन्त महत्त्वपूर्ण पक्ष आनुवंशिक अवस्था हो। पाण्डाको प्रजनन कार्यक्रमको दीर्घकालीन सफलताका लागि आनुवंशिक विविधता कायम राख्नु आवश्यक मानिन्छ। विज्ञहरूले प्रत्येक पाण्डाको वंशावली र आनुवंशिक सम्बन्धको अध्ययन गर्छन्। त्यसपछि नजिकको आनुवंशिक सम्बन्ध भएका पाण्डाबीच प्रजनन नहुने गरी जोडी छनोट गरिन्छ। यस प्रक्रियाले बन्दी अवस्थामा रहेका पाण्डाको आनुवंशिक विविधता जोगाउन सहयोग पुर्याउने चिनियाँ संरक्षण संस्थाले जनाएको छ। लीले पिङपिङ र फु श्वाङले चीन र अमेरिकाका जनताबीचको सद्भाव र शुभेच्छा बोकेको बताएका छन्। उनीहरूले अमेरिका

मा सफलतापूर्वक प्रजनन गर्ने र सम्भव भए धेरै बच्चा जन्माउने आशा चीनले गरेको छ। भविष्यमा ती पाण्डा आफ्ना बच्चासहित चीन फर्किने अपेक्षासमेत गरिएको छ। **३. स्वास्थ्य र वातावरणसँग अनुकूलन** तेस्रो आधार पाण्डाको स्वास्थ्य हो। विदेशमा लामो समय बस्नुपर्ने भएकाले छनोट गरिने पाण्डा पूर्ण रूपमा स्वस्थ, सक्रिय र नयाँ वातावरणमा अनुकूलन गर्न सक्ने हुनुपर्ने विज्ञहरूको भनाइ छ। पिङपिङ र फु श्वाङले अमेरिकामा करिब १० फु श्वाङले अनु कार्यक्रम रहेकाले उनीहरूको शारीरिक अवस्था र नयाँ वातावरणसँग घुलमिल हुन सक्ने क्षमतालाई पनि छनोटमा ध्यान दिइएको हो। पाण्डाका लागि नयाँ हावापानी, खाना, दैनिक हेरचाह र मानिससँगको सम्पर्क जस्ता वातावरणीय पक्षमा परिवर्तन आउन सक्छ। त्यसैले लामो समय विदेश बस्न सक्ने शारीरिक क्षमता भएका पाण्डा रोज्नु आवश्यक हुन्छ। **४. स्वभाव र आपसी अनुकूलता**– पाण्डा छनोटको चौथो आधार उनीहरूको स्वभाव हो।

विज्ञहरू शान्त र सौम्य स्वभावका पाण्डालाई प्राथमिकता दिन्छन्। त्यससँगै, सम्भावित जोडीबीच आपसी अनुकूलता पनि हेरिन्छ। लीका अनुसार भविष्यमा उनीहरूले प्राकृतिक रूपमा प्रजनन गर्न सक्न् भन्ने उद्देश्यले एकअर्काप्रति अनुकूल स्वभाव भएका पाण्डा छनोट गर्ने प्रयास गरिन्छ। यसकारण पाण्डाको छनोट केवल उमेर वा स्वास्थ्यका आधारमा हुने प्रक्रिया होइन। आनुवंशिक अवस्था, शारीरिक स्वास्थ्य, वातावरणसँग अनुकूलन गर्ने क्षमता र सम्भावित जोडीबीचको स्वभावसमेत समग्र रूपमा मूल्यांकन गरिन्छ। करिब दुई वर्षपछि फेरि अमेरिकी चिडियाखानामा पाण्डा पिङपिङ र फु श्वाङ आइतबार अमेरिकाको एटलान्टा चिडियाखानामा पुगेका छन्। उनीहरूको आगमनसँगै चीन र अमेरिकाबिच दशकौँदेखि चलिआएको पाण्डा संरक्षण तथा अनुसन्धान सहकार्यले करिब दुई वर्षको अन्तरालपछि पुनः निरन्तरता पाएको छ। चीनले विदेशमा पाण्डा पठाउने कार्यक्रमलाई संरक्षण, अनुसन्धान तथा प्रजनन सहकार्यसँग जोड्दै आएको छ।

टर्कीएमा खानी दुर्घटनामा ६ जनाको मृत्यु

अड्कार, ३ अक्टोबर: टर्कीएमा भएका दुई छुट्टाछुट्टै खानी दुर्घटनामा ६ जना कामदारको मृत्यु भएको छ। पश्चिमी टर्कीएको मनिसा प्रान्तस्थित सोमामा बिहीवार खानी भत्किँदा सात जना कामदार फसेका थिए। उद्धार टोलीले दुई जनाको शव निकाल्नुका साथै दुई जनालाई जीवितै उद्धार गरी अस्पताल पुर्‍याएको थियो। शुक्रवार बिहान खानीभित्र फसेका थप तीन जनाको शव फेला परेपछि मृतकको सङ्ख्या पाँच पुगेको हो। दुर्घटनापछि खानी सञ्चालन गर्ने कम्पनीका व्यवस्थापकसहित नौ जना अधिकारीलाई सम्भावित लापरबाहीको आरोपमा नियन्त्रणमा लिइएको छ। सोमा सन् २०१४ मा भएको विनाशकारी खानी दुर्घटनाका कारण पनि चर्चित छ, जहाँ ३०१ जनाको ज्यान गएको थियो। यसैबिच, टर्कीएको उत्तर पश्चिमी क्षेत्रमा रहेको किलिम्ली नजिकै अर्को अनुमति नभएको खानी भत्किँदा एक कामदारको मृत्यु भएको छ। गम्भीर घाइते उनलाई अस्पताल पुर्‍याए पनि उपचारका क्रममा मृत्यु भएको हो।

जापानमा बेरोजगारी दर बढेर २.५ प्रतिशत पुग्यो

टोक्यो, ३ अक्टोबर: जापानमा अगस्ट महिनाको बेरोजगारी दर बढेर २.५ प्रतिशत पुगेको छ। जुलाईमा बेरोजगारी दर २.४ प्रतिशत थियो। सरकारी तथ्याङ्कअनुसार पाँच महिनापछि पहिलोपटक बेरोजगारी दर बढेको हो। आन्तरिक मागिला तथा सञ्चार मन्त्रालयका अनुसार अगस्टमा रोजगारीमा रहेका मानिसको सङ्ख्या अघिल्लो महिनाको तुलनामा ३० हजारले बढेर ६ करोड ८३ लाख ४० हजार पुगेको छ। रोजगारी गुमाएका वा छोडेका मानिसमध्ये ८ लाख १० हजारले स्वेच्छाले जागिर छोडेका थिए। राम्रो कामको अवस्था खोज्ने उद्देश्यले जागिर छोड्नेको सङ्ख्या जुलाईको तुलनामा ८ प्रतिशतले बढेको हो। त्यस्तै, ४ लाख मानिसलाई रोजगारदाताले कामबाट हटाएका थिए। यस्तो सङ्ख्या अघिल्लो महिनाको तुलनामा ५.३ प्रतिशतले बढेको मन्त्रालयले जनाएको छ। अगस्टमा नयाँ रोजगारी खोज्ने मानिसको सङ्ख्या पनि २.२ प्रतिशतले बढेर ४ लाख ६० हजार पुगेको छ। स्वास्थ्य, श्रम तथा कल्याण मन्त्रालयका छुट्टै तथ्याङ्कअनुसार अगस्टमा प्रत्येक १०० जना रोजगारी खोज्ने मानिसका लागि ११८ वटा रोजगारीका अवसर उपलब्ध थिए। यो अनुपात जुलाईकै स्तरमा कायम रहेको छ। क्षेत्रगत रूपमा हेर्दा ११ मध्ये ४ क्षेत्रमा रोजगारीका अवसर अघिल्लो वर्षको तुलनामा घटेका छन्। होटेल तथा रेस्टुर्न्त क्षेत्रमा रोजगारीका अवसर ११.१ प्रतिशतले घटेका छन् भने थोक तथा खुद्रा व्यापार क्षेत्रमा १०.२ प्रतिशतले कमी आएको छ। तर केही क्षेत्रमा रोजगारीका अवसर बढेका छन्। उत्पादन क्षेत्रमा ३.९ प्रतिशत र सूचना तथा सञ्चार क्षेत्रमा ३.३ प्रतिशत वृद्धि भएको मन्त्रालयले जनाएको छ।

दक्षिणपूर्वी एसियामा ऊर्जा सङ्कटप्रति चिन्ता बढ्दै: सर्वेक्षण

चिन्ता बताएका थिए भने सन् २०२६ मा यो सङ्ख्या ४४.६ प्रतिशत मा झरेको छ। तर ऊर्जा अभाववर्तिको चिन्ता भने बढेको छ। सन् २०२४ मा २०.३ प्रतिशत मानिसले ऊर्जा अभावलाई चिन्ताको विषय बताएका थिए। सन् २०२६ मा यो बढेर २६.१ प्रतिशत पुगेको छ। **ऊर्जा सङ्कट र भूराजनीतिक घटनाको प्रभाव** पछिल्ला केही वर्षमा भएका ऊर्जा सङ्कट तथा विभिन्न

भूराजनीतिक घटनाले ऊर्जा आपूर्तिमा असर पारेका छन्। यस्ता घटनाका कारण ऊर्जा अभाववर्तिको चिन्ता बढेको हुन सक्ने प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको छ। नवीकरणीय ऊर्जाको प्रयोग बढाउने प्रयास भइरहेका बेला ऊर्जा आपूर्ति भरपर्दो र सस्तो बनाइराख्नु दक्षिणपूर्वी एसियाली देशहरूका लागि महत्त्वपूर्ण विषय बनेको छ। **३ हजार ७०६ जनाको सहभागिता** सन् २०२६ को सर्वेक्षणमा

दक्षिणपूर्वी एसियाका ११ सदस्य राष्ट्रका ३ हजार ७०६ जना सहभागी भएका थिए। यस पटक पूर्वी टिमोरलाई पनि पहिलोपटक सर्वेक्षणमा समावेश गरिएको थियो। पूर्वी टिमोर आसियानको सबैभन्दा नयाँ सदस्य राष्ट्र हो। सर्वेक्षणले दक्षिणपूर्वी एसियामा ऊर्जासम्बन्धी परिवर्तनका क्रममा मानिसहरूका लागि सस्तो ऊर्जा, पर्याप्त ऊर्जा आपूर्ति र बढ्दो जीवनयापन खर्च महत्त्वपूर्ण सरोकारका विषय रहेको देखाएको छ।

नाम्चीमा सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत लाभ वितरण कार्यक्रम सम्पन्न

नाम्ची, ३ अक्टोबर (आईपीआर): सिक्किमका सबै ३२ विधानसभा निर्वाचन क्षेत्रमा सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत लाभ वितरण कार्यक्रम आयोजना गरियो, जसमा योग्य लाभार्थी आमाहरूलाई चेक वितरण गर्नु कार्यक्रमको मुख्य आकर्षण रह्यो।

सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजना महिलाकेन्द्रित कल्याणकारी पहल हो, जसको उद्देश्य योग्य आमाहरूलाई आर्थिक सहयोग प्रदान गर्नु तथा उनीहरूको आर्थिक अवस्था सुदृढ र आत्मनिर्भर बनाउनु हो। यस योजनाले कल्याणकारी लाभहरू जमिनी स्तरका वास्तविक हकदारहरूसम्म पुर्‍याउने राज्य सरकारको निरन्तर प्रयासलाई झल्काउँछ।

मुख्यमन्त्रीले महिलाकेन्द्रित योजनाहरूलाई अझ सुदृढ बनाउने र तिनको दायरा फराकिलो पार्ने आफ्नो प्रतिबद्धता दोहोर्‍याए। हालैको घोषणामा उनले सन् २०२७ देखि सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजनाको विस्तार गरी ५०,००० लाभार्थीलाई समेट्ने, जसमा प्रत्येक

विधानसभा निर्वाचन क्षेत्रबाट १,५०० भन्दा बढी आमा लाभान्वित हुने अपेक्षा गरिएको छ। नाम्ची जिल्लामा उक्त कार्यक्रम किसान बजारमा आयोजना गरिएको थियो, जसमा नाम्ची–सिङ्गिथाङका विधायक तथा सिक्किम डेञ्जोङ कृषि सहकारी संस्थाका अध्यक्ष सतीश चन्द्र राई मुख्य अतिथिका रूपमा उपस्थित रहेका थिए। कार्यक्रमको क्रममा नाम्ची–सिङ्गिथाङका १,००० भन्दा बढी लाभार्थी आमाहरूले चेक प्राप्त गरे।

सभालाई सम्बोधन गर्दै

पश्चिम पाण्डाममा १,००१

आमाहरूले सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत प्राप्त गरे चेक

पाकिम, ३ अक्टोबर (आईपीआर): पश्चिम पाण्डाम निर्वाचन क्षेत्रका विधायक तथा एलआरएण्डडीएम र आईटी विभागका सल्लाहकार एलबी दासले डुगा बीएसीमा आयोजित सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजना अन्तर्गतको चेक वितरण कार्यक्रममा सहभागिता जनाए। यस कार्यक्रममा पश्चिम पाण्डाम निर्वाचन क्षेत्रका १,००१ आमाहरूले योजनाको लाभ प्राप्त गरे। लाभार्थीहरूमा रम्फू नगर पञ्चायत, पश्चिम पाण्डाम जीपीयू र सेन्ट्रल पाण्डाम जीपीयूका आमाहरू सामेल थिए। यस अवसरमा बोल्दै दासले सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजनाका उद्देश्यहरूबारे सङ्क्षेपमा जानकारी दिनुका साथै आमाहरूको कल्याण तथा सामाजिक–आर्थिक सशक्तिकरणमा राज्य सरकारको प्राथमिकतामाथि प्रकाश पारे। उनले पश्चिम पाण्डाम निर्वाचन क्षेत्रमा भइरहेका र आगामी विकास कार्यहरूबारे पनि चर्चा गरे। उनले सामाजिक सञ्जालमा प्रसारित जानकारीमा विश्वास गर्नु वा त्यसलाई साझा गर्नुअघि आधिकारिक तथा विश्वसनीय स्रोतहरूबाट जानकारीको पुष्टि गर्ने सर्वसाधारणलाई आग्रह गरे।

विधायकले राज्यका जनताका लागि चालिएका विभिन्न पहलहरूका लागि सिक्किमका मुख्यमन्त्रीप्रति आभार पनि व्यक्त गरे, जसमा हेलेन लेप्चा सिक्किम सरकारी मेडिकल कलेजको उद्घाटन, गुवाहाटीस्थित सिक्किम हाउस र मुख्यईमा निर्माणाधीन सिक्किम हाउस सामेल छन्। सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत रम्फू नगर पञ्चायत, पश्चिम पाण्डाम जीपीयू र सेन्ट्रल पाण्डाम जीपीयूका १,००१ आमाहरूलाई चेक वितरण गर्नु नै यस कार्यक्रमको मुख्य अंश थियो।

कार्यक्रममा सहकारिता विभागकी अध्यक्ष विद्या विश्वकर्मा; पश्चिम पाण्डामकी जिल्ला पञ्चायत सदस्य आरती दर्जी; सेन्ट्रल पाण्डाम निर्वाचन क्षेत्रका जिल्ला पञ्चायत सदस्य विवेक छेत्री; आरएनपी अध्यक्ष सञ्जीव खाती तथा पार्षद्गण; पश्चिम पाण्डाम जीपीयू सभापति कुसुम तामाङ तथा पञ्चायत सदस्यगण; सेन्ट्रल पाण्डाम जीपीयू सभापति गोमा ढकाल तथा पञ्चायत सदस्यगण; विधायकका ओएसडी भानुभक्त प्रधान; सिक्किम सरकारका फार्मा संयोजक हरे ढङ्गाल; एनईओ रम्फू छेवाङ नर्बु भोटियाका साथै विभिन्न अधिकारी, जनप्रतिनिधि र सरोकारवालाहरूको उपस्थिति रहेको थियो।

सिक्किममा हुने ४९औँ योनेक्स

सनराइज अन्तरराज्य, अन्तरक्षेत्रीय तथा जुनियर राष्ट्रिय ब्याडमिन्टन च्याम्पियनशिप राज्यस्तरीय कार्यक्रम घोषित

गान्तोक, ३ अक्टोबर (हिस): सिक्किमको खेलकुद क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण उपलब्धिका रूपमा आगामी १४ देखि २१ नोभेम्बरसम्म सिक्किममा आयोजन हुने ४९औँ योनेक्स सनराइज अन्तरराज्य, अन्तरक्षेत्रीय तथा जुनियर राष्ट्रिय ब्याडमिन्टन च्याम्पियनशिप २०२६ लाई सिक्किम सरकारले राज्यस्तरीय कार्यक्रमका रूपमा घोषणा गरेको छ। यससम्बन्धी आधिकारिक सरकारी अधिसूचना शुक्रवार सिक्किमका राज्यपाल ओमप्रकाश माथुर र मुख्यमन्त्री पीएस गोलेको उपस्थितिमा जारी गरिएको ब्याडमिन्टन एसोसिएशन अफ सिक्किम (बीएसएस)–ले प्रेस विज्ञप्तिमा जनाएको छ।

बीएसएसको तत्परतामा आयोजन हुने उक्त राष्ट्रियस्तरीय प्रतियोगिता अब सिक्किम सरकारको सहयोग र सहभागितामा राज्यस्तरीय कार्यक्रमका रूपमा सञ्चालन हुनेछ। प्रतियोगितालाई राज्यस्तरीय कार्यक्रमको मान्यता दिइनुले सिक्किम सरकारले खेलकुद, विशेष गरी ब्याडमिन्टनको प्रवर्द्धन तथा विकासलाई दिँदै आएको प्राथमिकतालाई प्रतिबिम्बित गरेको बीएसएसले जनाएको छ।

कार्यक्रमका क्रममा राज्यपाल माथुर र मुख्यमन्त्री गोलेले प्रतियोगिताको आधिकारिक लोगो तथा म्यास्कट पनि सार्वजनिक गरे। यससँगै प्रतिष्ठित राष्ट्रियस्तरीय प्रतियोगिताको तयारीले महत्त्वपूर्ण चरण पार गरेको बताइएको छ। कार्यक्रमको अर्को महत्त्वपूर्ण पक्षका रूपमा ब्याडमिन्टन एसोसिएशन अफ सिक्किम र योनेक्स सनराइज इण्डियाबीच समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर तथा आदानप्रदान गरियो। योनेक्स सनराइज इण्डियाको तर्फबाट प्रमोशन हेड नेहा महलवाल सहभागी थिइन्। कार्यक्रममा राज्य सरकारका मन्त्रीगण, विधायकगण, सल्लाहकारगण, अध्यक्षगण, बीएसएस कार्यकारिणी समितिका सदस्यहरूका उपस्थित थिए।

ब्याडमिन्टन एसोसिएशन अफ सिक्किमले राज्यपाल ओमप्रकाश माथुर र मुख्यमन्त्री पीएस गोलेलाई कार्यक्रममा उपस्थित भई ब्याडमिन्टनको प्रवर्द्धन तथा राज्यमा खेलकुद पूर्वाधारको विकासका लागि निरन्तर प्रोत्साहन र सहयोग प्रदान गरेकोमा आभार व्यक्त गरेको छ। बीएसएसले सिक्किम सरकार, ब्याडमिन्टन एसोसिएशन अफ इण्डिया, योनेक्स सनराइज इण्डिया, अधिकारी, आबद्ध सङ्घसंस्था, स्वयंसेवक तथा सबै सरोकारवालाहरूप्रति पनि प्रतियोगिता सफल बनाउन प्रदान गरिरहेको सहयोग र सहकार्यका लागि धन्यवाद व्यक्त गरेको छ।

प्रतियोगितालाई राज्यस्तरीय कार्यक्रम घोषणा गरिनु ब्याडमिन्टन एसोसिएशन अफ सिक्किम तथा सम्पूर्ण खेलकुद समुदायका लागि महत्त्वपूर्ण उपलब्धि रहेको बीएसएसले जनाएको छ। प्रतियोगिता सहभागी खेलाडी, अधिकारी तथा ब्याडमिन्टनप्रेमीका लागि स्मरणीय बनाउँदै उच्चस्तरमा सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्न आफू प्रतिबद्ध रहेको पनि एसोसिएशनले जनाएको छ।

प्रशंसा गरे। उनले आमा, ज्येष्ठ नागरिक तथा परिवारहरूको कल्याण तथा सशक्तिकरणका लागि राज्य सरकारद्वारा चालिएका विभिन्न पहलबारे पनि प्रकाश पारे। सिक्किम आमा सहयोग यो जनाले कल्याणकारी सहायतामार्फत आमाहरूलाई सहयोग पुर्‍याउँछ भने आमा सम्मान पुरस्कारले परिवार र समाजमा आमाहरूले पुर्‍याएको योगदानको कदर तथा सम्मान गर्दछ। श्रवण कुमार पुरस्कारले आफ्ना आमा–बुबाप्रति उदाहरणीय हेरचाह, सम्मान र जिम्मेवारी प्रदर्शन गर्ने व्यक्तिकहरूलाई सम्मान गर्दछ। मुख्य अतिथिले मुख्यमन्त्री गोलेको दूरदर्शी नेतृत्व तथा समावेशी र जनकेन्द्रित कल्याणकारी कार्यहरूमा राज्य सरकारले दिँदै आएको निरन्तर प्राथमिकताको प्रशंसा गरे। उनले सामाजिक सुरक्षा सुदृढ गर्न र राज्यभरिका जनताको जीवनस्तर उकास्नका लागि चालिएका विभिन्न कल्याणकारी कदम जस्तै– सिक्किम

अर्जुन चामलिङ ‘यावा’को ‘अभिव्यक्ति’...

पुस्तकलाई एउटै स्वादको नभई फरक–फरक अनुभव र विचारको सङ्गम बनाएको छ। कुनै पनि पुस्तकको मूल्य त्यसमा समेटिएको विषयवस्तुले मात्र निर्धारण गर्दैन, त्यसले पाठकलाई कति सोच्न बाध्य बनाउँछ भन्ने कुराले पनि निर्धारण गर्छ। ‘अभिव्यक्ति’ पढ्दै जाँदा विभिन्न व्यक्तिका जीवन–भंगाइ, सङ्घर्ष, सफलता, सिर्जना र विचारका अनेक पाटा खुल्दै जान्छन्। यही नै यस कृतिको सफलता हो। अन्तर्वार्ता विधामा लेखिएको कृतिको आफ्नै महत्त्व छ। सर्जकका कृति पढेर उसको सिर्जनात्मक पक्ष बुझ्न सकिन्छ भने अन्तर्वातामर्फत उसको प्रत्यक्ष विचार र जीवनदृष्टिलाई बुझ्ने अवसर प्राप्त हुन्छ। यस अर्थमा ‘अभिव्यक्ति’ तत्कालका लागि मात्र होइन, सम्बन्धित व्यक्तित्वहरू र उनीहरूले बाँचेको समयका विचार तथा अनुभवलाई सुरक्षित राख्ने दस्तावेजका रूपमा पनि उपयोगी देखिन्छ।

‘अभिव्यक्ति’ शीर्षक आफैंमा अर्थपूर्ण छ। यसभित्र प्रश्न गर्ने ‘यावा’को अभिव्यक्ति मात्र छैन, प्रश्नको जवाफ दिँदै आफ्ना अनुभव र विचार पोख्ने एकाइस जना व्यक्तित्वका अभिव्यक्ति पनि छन्। हरेक व्यक्तिले आफ्नो क्षेत्र, आफ्नो कर्म र आफ्नो जीवनसँग जोडिएका कुरा आफ्नै ढङ्गले व्यक्त गरेका छन्। यसर्थ यो कृति विभिन्न क्षेत्र र व्यक्तित्वका विचारहरूको साझा चौतारी बनेको छ भन्न अत्युक्ति नहोला। शीर्षक र विषयबीचको सामञ्जस्यले कृतिलाई सार्थक बनाएको छ।

‘यावा’को साहित्यिक यात्रालाई नियाल्दा ‘अभिव्यक्ति’ एउटा फरक धारमा लेखिएको कृति मात्र सकिन्छ। कथासङ्ग्रहबाट शुरु भएको उनको साहित्यिक यात्रा समीक्षा, लेख, बाल–चित्रकथा र यात्रा संस्मरण हुँदै अन्तर्वार्ता सङ्ग्रहसम्म आइपुगेको छ। विधा फरक हुँदै गए पनि लेखनप्रतिको उनको रुचि र निरन्तरता भने उस्तै देखिन्छ। एउटै विधामा सीमित नरही विभिन्न विधामा कलम चलाउनु उनको साहित्यिक सक्रियताको परिचायक पनि हो।

अन्ततः ‘अभिव्यक्ति’लाई अर्जुन चामलिङ ‘यावा’को साहित्यिक यात्राको अर्को महत्त्वपूर्ण यात्राको रूपमा लिन सकिन्छ। विविध क्षेत्रका एकाइस जना व्यक्तित्वका विचार, अनुभव र जीवनका महत्त्वपूर्ण पक्षलाई एउटै पुस्तकमा समेट्नु आफैंमा प्रशंसनीय काम हो। त्यसैले ‘अभिव्यक्ति’ अन्तर्वार्ता विधाको एउटा उपयोगी प्रयोग मात्र नभएर विभिन्न क्षेत्रका सिर्जनशील व्यक्तित्वका विचार र अनुभवलाई एउटै ठाउँमा भेट गराउने पठनीय कृति पनि हो।

साहित्य चौतारी र देवीभक्त श्रेष्ठ...

खण्डले साहित्य चौतारीको गतिविधिप्रति विभिन्न व्यक्तित्वको सद्भाव र अपेक्षालाई अभिव्यक्त गरेको छ। प्रकाशकीयमा साहित्य, सङ्गीत र कलाको मानवीय तथा सामाजिक महत्त्वमाथि महत्त्वपूर्ण धारणा प्रस्तुत गरिएको छ। साहित्य, सङ्गीत र कला मानिसको बौद्धिक तथा सिर्जनात्मक परिचायक मान्न हुन्। प्रतिभाशाली व्यक्तिकहरू आफ्नो जीवनपछि पनि आफ्ना सिर्जना र योगदानका माध्यमबाट समाजमा जीवित रहन्छन्। त्यसैले साहित्य, सङ्गीत र कलाको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन समाज निर्माणको महत्त्वपूर्ण आधार हो। साहित्य चौतारीले विभिन्न पुरस्कार तथा सम्मानमार्फत साहित्यकार र प्रतिभाहरूलाई प्रोत्साहन गर्दै आएको देखिन्छ। नयाँ प्रतिभादेखि स्थापित तथा राष्ट्रिय स्तरका प्रतिभासम्मलाई एउटै मञ्चमा अवसर प्रदान गर्नु संस्थाको विशेषता हो। बाल तथा कलिला प्रतिभालाई सिर्जनाको अवसर दिनु र स्थापित प्रतिभालाई सम्मान गर्नुबीचको सन्तुलनले साहित्य चौतारीको उद्देश्यलाई स्पष्ट पार्छ।

साहित्यलाई केन्द्रमा राखेर देश–विदेशमा रहेका साहित्यकार तथा सिर्जनाकर्मीलाई जोड्ने, सम्मान गर्ने र उनीहरूका रचनालाई प्रकाशनमार्फत पाठकसम्म पुर्‍याउने काम साहित्य चौतारीले गर्दै आएको देखिन्छ। साहित्य, सङ्गीत र कलालाई एउटै चौतारीमा समेट्ने प्रयास संस्थाको उल्लेखनीय पक्ष हो। स्मारिकाको विविध लेख, कविता, गीत, गजल, शुभकामना, हस्तलिखित सामग्री, परिशिष्ट तथा विगतका गतिविधिसम्बन्धी दस्तावेजहरूले संस्थाको इतिहासलाई विस्तृत रूपमा प्रस्तुत गरेका छन्। विषयसूची नै विस्तृत हुनु र विभिन्न कालखण्डका गतिविधि तथा सिर्जनालाई समेटिनुले पच्चीस वर्षको यात्रालाई अभिलेखका रूपमा सुरक्षित गरेको छ। यस दृष्टिले रजत स्मारिका केवल स्मारिका नभएर साहित्य चौतारीको इतिहास बोकेको दस्तावेज बन्न पुगेको छ।

स्मारिकामा साहित्य भास्कर चूडामणि रेग्मीसँगको अन्तर्वार्ता पनि महत्त्वपूर्ण सामग्रीका रूपमा रहेको छ। अन्तर्वार्तामा साहित्यिक गतिविधि, साहित्य चौतारीको विकास तथा देवीभक्त श्रेष्ठ र उहाँकी धर्मपत्नी उर्मिला विमली चोप्रेको योगदानका विभिन्न पक्ष उजागर भएका छन्। देवीभक्त श्रेष्ठको साहित्यिक सक्रियता, सम्पादन तथा संस्थागत नेतृत्वलाई बुझ्न यो सामग्री उपयोगी देखिन्छ।

राष्ट्रवृक्ष माधवप्रसाद घिमिरेको बाहुलीबाट साहित्य चौतारीको उद्घाटन भएको प्रसङ्गले संस्थाको शुरुआती यात्राको ऐतिहासिक महत्त्व झल्काउँछ। डिक्रमान विरहीजस्ता व्यक्तित्वको नाममा पुरस्कार स्थापना गर्नु उहाँहरूको योगदानलाई स्मरण र सम्मान गर्नु हो। यसले साहित्य चौतारीले आफ्ना अग्रज तथा योगदानकर्ताप्रति देखाएको सम्मानभावलाई पनि स्पष्ट पार्छ।

संस्थापक तथा संरक्षक देवीभक्त श्रेष्ठको नेतृत्व र सक्रियता स्मारिकाका विभिन्न सामग्रीबाट प्रस्ट देखिन्छ। पच्चीस वर्षको अवधिमा साहित्य, सङ्गीत र सम्मानका क्षेत्रमा निरन्तर गतिविधि सञ्चालन गर्नु सामान्य कुरा होइन। यसका लागि संस्थागत प्रतिबद्धता, श्रम, समय र समर्पण आवश्यक हुन्छ। साहित्य चौतारीको यात्रामा यी पक्षहरूको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेको देखिन्छ।

माता–पिताप्रतिको आस्था र सम्मानलाई सामाजिक तथा साहित्यिक कार्यसँग जोड्नु पनि स्मारिकाको एउटा उल्लेखनीय पक्ष हो। देवीभक्त श्रेष्ठले आफ्ना माता–पिता तथा धर्मपत्नीका माता–पिताप्रति सम्मान व्यक्त गर्दै उनीहरूको स्मृतिलाई संस्थागत गतिविधिसँग जोड्नुभएको देखिन्छ। जन्म दिने तथा कर्म दिने अभिभावकप्रतिको सम्मानले सामाजिक उत्तरदायित्वको भावलाई समेत उजागर गर्छ।

साहित्य चौतारीको सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण विशेषता भनेको नयाँ प्रतिभालाई अघि बढाउने र स्थापित प्रतिभालाई सम्मान गर्ने वातावरण निर्माण गर्नु हो। एउटा सानो बिर्वाले विस्तारै कल्पवृक्षको रूप लिनुजस्तै साहित्य चौतारीले पनि लामो यात्रामा धेरै साहित्यिक प्रतिभालाई जोड्ने, प्रोत्साहित गर्ने र सम्मान गर्ने काम गरेको देखिन्छ। स्मारिकामा समेटिएका कार्यक्रम, सिर्जना र साहित्यकारहरूको विवरणले संस्थाले गरेका गतिविधिको व्यापकता स्पष्ट पार्छ।

समग्रमा, साहित्य चौतारी रजत स्मारिका साहित्य चौतारीको पच्चीस वर्षे साहित्यिक यात्राको महत्त्वपूर्ण दस्तावेज हो। यसले संस्थाको इतिहास, गतिविधि, योगदान, साहित्यिक सम्बन्ध, सिर्जनात्मक पक्ष र सम्मानको परम्परालाई एउटै स्थानमा अभिलेखीकरण गरेको छ। साहित्य, सङ्गीत र कलालाई केन्द्रमा राखेर नयाँ तथा पुराना प्रतिभालाई जोड्ने प्रयासले साहित्य चौतारीलाई एउटा सक्रिय साहित्यिक संस्थाका रूपमा स्थापित गरेको देखिन्छ।

देवीभक्त श्रेष्ठको नेतृत्व, समर्पण र साहित्यप्रतिको निरन्तर सक्रियता यस यात्राको महत्त्वपूर्ण आधारका रूपमा स्मारिकामा प्रस्तुत भएको छ। साहित्य चौतारीले पच्चीस वर्षसम्म निरन्तरता कायम गर्दै तयार पारेको यो स्मारिका आगामी पुस्ताका लागि पनि साहित्यिक इतिहास र संस्थागत यात्राको उपयोगी सन्दर्भ सामग्री बन्न सक्ने देखिन्छ। यस महत्त्वपूर्ण कार्यका लागि साहित्य चौतारी परिवार तथा यससँग आबद्ध सम्पूर्ण साहित्यिक व्यक्तित्वहरूलाई हार्दिक सम्मान।

गरीब आवास योजना (एसजीएवाई) र सिक्किम उत्थान गरीब आवास योजना (एसयूजीएवाई) लगायत हालैका विभिन्न पहल र कार्यक्रमको चर्चा गरे।

आजको कार्यक्रममा सिक्किम श्रम कल्याण बोर्डका अध्यक्ष प्रेमराज गुरुङ, नाम्ची नगरपालिका परिषद्का अध्यक्ष गणेश राई, पञ्चायती राजकी सल्लाहकार रमा तामाङ, नाम्ची–सिङ्गिथाङका विधायकका ओएसडी एसजे लेप्चा, सीएससी अध्यक्ष टाशी दोर्जी तामाङ, नाम्ची नगरपालिका परिषद्की उपाध्यक्ष सुधा शर्मा, विभिन्न तहका अध्यक्ष तथा उपाध्यक्ष, जिल्ला पञ्चायत सदस्य, पार्षद, नाम्चीकी जिल्लापाल अनुप तामालिङ, महकुमा अधिकारी (मुख्यालय) निम पिञ्छो भोटिया, नाम्ची नगरपालिका परिषद्का एमईओ योगेन स्याङ्देन, नाम्चीका बीडीओ उपेन्द्र राई, समाज कल्याण विभागका निरीक्षकसहित अन्यको उपस्थिति रहेको थियो।

गान्धी जयन्तीमा अत्याधुनिक सफाइ उपकरण हस्तान्तरण

गान्तोक, ३ अक्टोबर

(हिस): गान्धी जयन्ती २०२६ को अवसरमा सिक्किम सरकारको शहरी विकास विभागले राज्यभर यान्त्रिक सरसफाइ सेवा सुदृढ गर्दै हातले ढल सफा गर्ने कार्य उन्मूलन गर्ने राज्यको प्रतिबद्धतालाई सहयोग पुर्‍याउने उद्देश्यले अत्याधुनिक ढल तथा फोहोर सङ्कलन उपकरण सञ्चालनमा ल्याएको छ।

उपकरण सञ्चालन शुभारम्भ कार्यक्रममा सिक्किमका राज्यपाल ओमप्रकाश माथुर मुख्य अतिथि र मुख्यमन्त्री पीएस गोले विशेष अतिथिका रूपमा उपस्थित थिए। कार्यक्रममा शहरी विकास तथा खाद्य एवं नागरिक आपूर्ति मन्त्री भोजराज राई, विभिन्न सम्बन्धित

विभागका मन्त्री, शहरी विकास विभागका सल्लाहकार, विधायक, मुख्य सचिव, शहरी विकास विभागका आयुक्त एवं सचिव आदि उपस्थित थिए।

शहरी विकास विभागद्वारा जारी प्रेस विज्ञप्तिमा अनुसार, टोयोटा किलोर्सकर मोटर प्रालिको वित्त वर्ष २०२६–२७ को संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्व कार्यक्रमअन्तर्गत उपलब्ध गराइएका यी उपकरणहरूको कुल मूल्य करिब ६.१ करोड रुपियाँ रहेको छ। उपकरणहरूमा मिनी जेटिड मेसिन, रोबोटिक ढल सफाइ उपकरण, म्यानहोलबाट मैला हटाउने मेसिन, नाला सफाइ मेसिन, मिनी एक्सकाभेटर, रक ब्रेकर, बन्द

संरचनाका फोहोर बोक्ने ट्रक तथा फोहोर थिच्ने मेसिन रहेका छन्।

यी उपकरण सञ्चालनमा ल्याइनुले यान्त्रिकीकरणमार्फत सरसफाइ पूर्वाधार सुदृढ गर्ने, जोखिमपूर्ण रूपमा हातैले गरिने कामलाई न्यूनीकरण गर्ने तथा सरसफाई कर्मचारीहरूको सुरक्षा, मर्यादा र स्वास्थ्य–कल्याण अभिवृद्धि गर्ने दिशामा महत्त्वपूर्ण कदमको शुरुआत रहेको छ।

यस पहलले सुरक्षित, मर्यादित र यान्त्रिक सरसफाइ सेवा प्रवर्द्धन गर्दै जोखिमपूर्ण मानवीय हस्तक्षेप घटाउन तथा सिक्किममा हातले ढल सफा गर्ने कार्य उन्मूलन गर्ने प्रयासलाई थप सहयोग पुर्‍याउने बताइएको छ।

सशक्त आमाको अर्थ सशक्त...

पैसाले चुक्ता गर्न सकिँदैन। यसको सम्मान केवल समर्पित जनसेवामार्फत गर्न सकिन्छ।’’ उनले सिक्किमका आमा र छोरीहरूको मर्यादा, सशक्तिकरण र कल्याणका लागि आफ्ना प्रयास पूर्ण निष्ठाका साथ जारी रहने दोहोर्‍याए।

महिला सशक्तीकरणको बृहत् महत्त्वमाथि प्रकाश पार्दै उनले भने, ‘‘सशक्त आमाहरूले सशक्त परिवारको निर्माण गर्छन्, सशक्त परिवारले सशक्त समाज बनाउँछन् र सशक्त समाजले अझ बलियो सिक्किम निर्माणमा योगदान पुर्‍याउँछ।’’ आफ्नो सम्बोधनको समापन गर्दै मुख्यमन्त्रीले भने, ‘‘सरकारको उद्देश्य आमाको हातमा चेक थमाउनु मात्र होइन, बरु उनको हातमा सामर्थ्य, हृदयमा आत्मविश्वास र आफ्नै भविष्य कोनै शक्ति प्रदान गर्नु हो।’’ ‘‘सशक्त आमाको अर्थ सशक्त परिवार, सशक्त समाज र बलियो सिक्किम हो। यो हाम्रो परिकल्पना मात्र होइन, यो सिक्किमका हरेक आमसँग गरिएको हाम्रो वाचा हो’’–मुख्यमन्त्रीले भने।

गान्तोकमा भीबी–जी राम...

प्रकाश पारे। उनले सबै ब्लकलाई ग्रामीण आबादीलाई प्रत्यक्ष लाभ पुर्‍याउने सामुदायिक आधारित कार्यहरूलाई प्राथमिकता दिन निर्देशन दिए।

अतिरिक्त जिल्लापाल (विकास)–ले ब्लकहरूलाई १७ अक्टोबरसम्ममा पहिचान गरिएका कार्यहरूको लागतअनुमान तयार गर्न र २७ अक्टोबरसम्ममा सबै कायै स्वीकृत भइसके सुनिश्चित गर्न निर्देशन दिए। उनले भने, ‘‘विनियोजित कोषको प्रभावकारी उपयोगमा समयभित्र विनियोजित कोषको उपयोग गर्न असफल हुने ब्लकहरूको अप्रयुक्त रकम अन्य प्रगतिशील ब्लकहरूमा पुनः विनियोजन गर्न सकिनेछ।’’

स्थानीय आवश्यकता र उपलब्ध स्रोतहरूको आधारमा भीबी–जी राम जीअन्तर्गत गर्न मिल्ने नवीन कार्यहरू पहिचान गरी अघि बढाउन पनि ब्लकहरूलाई निर्देशन दिइयो साथै विभिन्न योजना वा कार्यक्रमहरूको समन्वयमा गरिने कार्यहरूलाई बढावा दिनमा पनि जोड दिइयो। एडीएस (विकास)–ले गान्तोक जिल्लाभरि भीबी–जी राम जी को सफल कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न उचित योजना, समयमै स्वीकृति, कोषको प्रभावकारी उपयोग र कार्यहरूको गुणस्तरीय सम्पादनको आवश्यकतामाथि जोड दिए।

वरिष्ठ नगर योजना अधिकारीहरूद्वारा...

उपायहरूबारे विचार–विमर्श गर्ने अवसर प्रदान गर्‍यो। यस स्थलगत भ्रमणमा रम्फू नगर पञ्चायतका नगर कार्यकारी अधिकृत छेवाङ नर्बु भोटिया र अप्पर बजारका पार्षदको उपस्थिति रहेको थियो। उनीहरूले निरीक्षणका क्रममा भ्रमण गरेका अधिकारीहरूलाई साथ दिए र स्थानीय समस्या तथा आवश्यकताहरूबारे टोलीलाई जानकारी गराए।

यस भ्रमणले रम्फूको पूर्वाधार सुदृढ गर्न र समग्र शहरी वातावरणमा सुधार ल्याउन समन्वयात्मक स्थलगत मूल्याङ्कन, वैज्ञानिक शहरी योजना र समयमै आवश्यक कदम चाल्नुपर्ने विषयमा जोड दियो। स्थलगत निरीक्षणबाट प्राप्त जानकारीले सम्बन्धित निकायहरूलाई आगामी योजना तर्जुमा गर्न र उपयुक्त कदम चाल्न सहयोग पुर्‍याउने अपेक्षा गरिएको छ। रम्फू नगर पञ्चायतले सिक्किम सरकारको शहरी विकास विभागका वरिष्ठ अधिकारीहरूलाई स्थलगत भ्रमण गरेकोमा तथा रम्फूको योजनाबद्ध र दिगो विकाससम्बन्धी विषयहरूमा बहुमूल्य मार्गदर्शन प्रदान गरेकोमा आभार व्यक्त गरेको छ।

पाकिम जिल्लाका पाँचवटै समष्टिमा...

क्षेत्रका लाभ समेट्ने गरी डुगा, रिगु, पारखा, रिनाक र नाम्चेबुङ बीएसीमा वितरण कार्यक्रम सञ्चालन गरियो। डुगा बाएसीमा पश्चिम पाण्डामका विधायक तथा भूमि राजस्व एवं आपदा प्रबन्धन, आईटी र आईपीआर विभागका सल्लाहकार एलबी दासको उपस्थितिमा वितरण कार्य सम्पन्न भयो, जसबाट यस योजनाअन्तर्गत १००१ लाभग्राही लाभान्वित भए।

रिगु बीएसीमा १००० लाभार्थीलाई चेक वितरण गरियो, जसले यस क्षेत्रका आमाहरूलाई आर्थिक सहयोग पुर्‍यायो। पारखा बीएसीमा महिला, बालकबालिका, ज्येष्ठ नागरिक तथा दिव्याङ्गजन कल्याण विभागकी विधायक तथा सल्लाहकार पामिन लेप्चाको उपस्थितिमा वितरण कार्य सम्पन्न भयो, जसमा आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत १००० लाभार्थी समेटिए।

रिनाक निर्वाचन क्षेत्रमा आयोजित वितरण कार्यक्रममा मुख्यमन्त्री पीएस गोलेको उपस्थिति रहेको थियो। यस अवसरमा मुख्यमन्त्रीका सल्लाहकार विष्णुकुमार शर्मा तथा अन्य विशिष्ट व्यक्तिकहरूको पनि उपस्थिति रहेको थियो। यस योजनाअन्तर्गत कुल १,१६९ लाभार्थीले आर्थिक सहयोग प्राप्त गरे।

नाम्चेबुङ बीएसीमा शिक्षा विभाग, खेलकुद तथा युवा मामिला विभाग, कानून विभाग र संसदीय मामिला विभागका मन्त्री राजु बस्नेतको उपस्थितिमा वितरण कार्य सम्पन्न भयो, जसबाट १,०८३ लाभार्थी लाभान्वित भए। सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजनामार्फत राज्य सरकारले महिलाकेन्द्रित कल्याणकारी उपायहरूलाई सुदृढ पार्ने तथा आर्थिक सशक्तिकरण र सामाजिक–आर्थिक विकासका अवसरहरू सिर्जना गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिँदै तल्लो तहका आमाहरूलाई आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने दिशामा एउटा महत्त्वपूर्ण कदम चालिरहेको छ।

१५७औँ गान्धी जयन्ती, स्वच्छता...

कार्यक्रममा सरसफाइ, स्वच्छता तथा फोहोर प्रबन्धनमा योगदान पुर्‍याउने व्यक्ति, संस्था, स्वयं सहायता समूह तथा शहरी एवं ग्रामीण स्थानीय निकायलाई विभिन्न पुरस्कार तथा सम्मान प्रदान गरियो।

स्वच्छतम ग्राम पञ्चायत पुरस्कार २०२६ अन्तर्गत ग्रामीण विकास विभागमार्फत पोकलोक ग्राम पञ्चायत एकाइले प्रथम स्थान हासिल गर्दै ५ लाख रुपियाँ नगद पुरस्कार प्राप्त गर्‍यो। शुक्रवारे सुन्तले ग्राम पञ्चायत एकाइ दोस्रो हुँदै ३ लाख रुपियाँ तथा पासिङ्ङाङ साफो र रिम्बी तिम्बोङ ग्राम पञ्चायत एकाइ संयुक्त रूपमा तेस्रो हुँदै १–१ लाख रुपियाँ पुरस्कार प्राप्त गरे।

स्वच्छता मित्र पुरस्कार सिक्किम सरकारको जनस्वास्थ्य अभियान्त्रिकी विभागअन्तर्गत गान्तोक ढल व्यवस्थापन शाखाका कर्मचारीलाई प्रदान गरियो। समर्पित सेवाको कदरस्वरूप गोपाल दाहाल, मङ्गल छिरिङ लेप्चा, लक्ष्मण शर्मा र पेमा ग्याछो लेप्चालाई १० हजार रुपियाँसहित प्रशंसापत्र प्रदान गरियो।

शहरी विकास विभागद्वारा आयोजित इन्वेज २०२५–२६ अन्तरमहाविद्यालय प्रतियोगिताका विजेतालाई पनि पुरस्कार वितरण गरियो। नाम्चीको लोयोला कलेज अफ एजुकेसन प्रथम, तादोङको हर्कमाया कलेज अफ एजुकेशन दोस्रो तथा तादोङको नरबहादुर भण्डारी सरकारी महाविद्यालय तेस्रो भए।

यसैगरी, राज्यमा स्वच्छता सेवा कायम राख्न योगदान पुर्‍याउने शहरी स्थानीय निकायका सफाइ कर्मचारीलाई नगद पुरस्कार तथा प्रशंसापत्र प्रदान गरियो। स्वच्छ शहर अभियान अन्तर्गत नयाँबजार, जोरथाङको जागृति स्वयं सहायता समूहलाई उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने स्वयं सहायता समूहका रूपमा सम्मान गर्दै ५० हजार रुपियाँ नगद पुरस्कार प्रदान गरियो। गान्तोक नगर निगमअन्तर्गत चानमारी वार्डलाई स्वच्छतम वार्ड घोषित गर्दै १ लाख रुपियाँको चेक तथा प्रशंसापत्र प्रदान गरियो।

यसरी नै स्वच्छतम शहरी स्थानीय निकाय पुरस्कार अन्तर्गत गान्तोक नगर निगम प्रथम हुँदै ८ लाख रुपियाँ पुरस्कार प्राप्त गर्‍यो। नयाँबजार जोरथाङ नगर पञ्चायत दोस्रो हुँदै ६ लाख रुपियाँ तथा रम्फू नगर पञ्चायत तेस्रो हुँदै ४ लाख रुपियाँ पुरस्कार प्राप्त गरे।

यसरी नै ठोस फोहोर प्रबन्धनमा योगदान पुर्‍याएको कदरस्वरूप गान्तोक नगर निगमका कर्मचारीहरूलाई जनही ५ हजार रुपियाँ नगद पुरस्कारसहित प्रशंसापत्र प्रदान गरियो। कार्यक्रममा शहरी विकास विभागद्वारा विकसित ‘सफा गान्तोक’ एग राज्यपाल र मुख्यमन्त्रीले शुभारम्भ गरे। उक्त एमार्फत नागरिकले एक किलकमै फोहोर प्रबन्धनसँग सम्बन्धित सेवामा सहज पहुँच प्राप्त गर्न सकेछन्।

मन्त्री भोटिया धुपीडाँडामा गान्धी जयन्ती समारोहमा सहभागी

गेजिङ, ३ अक्टोबर (हिस): पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्री तथा योक्सम-टाशीङ्ङिका विधायक छिरिङ टी भोटिया निर्वाचन क्षेत्रको धुपीडाँडास्थित सरकारी जुनियर हाई स्कूलमा आयोजित गान्धी जयन्ती समारोहमा मुख्य अतिथिका रूपमा सहभागी भए। महात्मा गान्धीको १५७औँ जयन्तीको अवसरमा आयोजित बहुदिने कार्यक्रम २३ सेप्टेम्बरदेखि शुरू भएको थियो।

सम्बोधनको क्रममा मन्त्री भोटियाले गान्धी जयन्तीको शुभकामना व्यक्त गर्दै महात्मा गान्धीका सत्य र अहिंसाका सिद्धान्त तथा सत्याग्रह आन्दोलनमार्फत भारतीय स्वतन्त्रता सङ्ग्राममा पुर्‍याएको योगदानबारे चर्चा गरे। उनले गान्धीका कूल्य र आदर्शलाई उजागर गर्ने शैक्षिक तथा सन्देशमूलक कार्यक्रम प्रस्तुत गरेकोमा विद्यार्थीहरूको सराहना गरे। उनले राज्य सरकारले जनकल्याण र समग्र विकासका लागि सञ्चालन गरिरहेका विभिन्न विकास तथा कल्याणकारी योजनाबारे पनि जानकारी दिए।

यो क सम – टाशीङ्ङ क क विधायकका रूपमा उनले निर्वाचन क्षेत्रमा सडक मरम्ती, विस्तार तथा कालोपत्रे, पूर्वाधार विकास र शिक्षा, स्वास्थ्य तथा पर्यटन क्षेत्रका संरचनाको पुनर्मिर्माण तथा सुदृढीकरणगायत जारी र प्रस्तावित विकास कार्यबारे जानकारी दिए। ग्रामीण पूर्वाधार सुदृढ गर्दै पर्यटन, शिक्षा, सडक सम्पर्क तथा आवश्यक पूर्वाधारको विकासलाई प्राथमिकता दिने आफ्नो दृष्टिकोण पनि उनले प्रस्तुत गरे। समारोहको समापन टाइगर फाइभ फुटसल प्रतियोगिताको फाइनल खेलसँग भयो। समारोहमा विद्यालयका विद्यार्थी तथा स्थानीय सांस्कृतिक टोलीले सांस्कृतिक प्रस्तुति दिएका थिए।

नाथाङ-माछोङ निर्वाचन क्षेत्रमा १३ वटा एसजीएवाई घरको उद्घाटन

पाकिम, ३ अक्टोबर (आईपीआर): नाथाङ-माछोङ निर्वाचन क्षेत्रकी विधायक पामिन लेप्चाले शनिवार यस निर्वाचन क्षेत्रका विभिन्न वार्डमा सिक्किम गरीब आवास योजना (एसजीएवाई) अन्तर्गत निर्माण गरिएका १३ वटा घरको उद्घाटन गर्नुका साथै सम्बन्धित लाभग्राहीलाई घरको चाबी हस्तान्तरण गरेकी छन्। यी घरहरू सिक्किम सरकारको एसजीएवाई योजनाअन्तर्गत निर्माण गरिएका हुन्, जसले योग्य परिवारलाई आवाससम्बन्धी सहयोग प्रदान गर्दछ।

यस अवसरमा बोल्दै लाभग्राहीहरूले यस योजनामार्फत आवास सहयोग उपलब्ध गराएकोमा सिक्किम सरकारप्रति कृतज्ञता व्यक्त गरे साथै उनीहरूले निर्वाचन क्षेत्रमा यस योजनाको कार्यान्वयनमा सहयोग पुर्‍याएकोमा विधायकप्रति पनि धन्यवाद ज्ञापन गरे।

एसजीएवाई सिक्किम सरकारको एक आवास पहल हो, जसको उद्देश्य यस योजनाअन्तर्गत पहिचान गरिएका परिवारहरूलाई स्थायी आवास उपलब्ध गराउनु हो। यस कार्यक्रमले लाभग्राहीहरूलाई आवास र आधारभूत आश्रयको सुविधा उपलब्ध गराउने लक्ष्य राखेको छ।

उद्घाटन कार्यक्रममा विधायकका विशेष कर्तव्य अधिकारी एमबी गुरुङ, पञ्चायत सदस्य, पारखका खण्ड विकास अधिकारी केवल शर्मा र पारखा बीएसीका एई राजकुमार निरौलाको उपस्थिति थियो।

राज्यभरि सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत आमाहरूलाई चेक हस्तान्तरण

एसकेएम पार्टीले दियो आमाहरूलाई बधाई तथा मुख्यमन्त्रीलाई धन्यवाद

गान्तोक, ३ अक्टोबर: सिक्किम क्रान्तिकारी मोर्चा (एसकेएम) सरकारको ध्वजवाहक कार्यक्रममध्ये एक सिक्किम आमा सशक्ति करण योजनाअन्तर्गत आमाहरूका लागि आर्थिक सहयोगस्वरूप शनिवार राज्यका हरेक समष्टिमा चेक हस्तान्तरण कार्यक्रम सम्पन्न भयो। प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रबाट एक-एक हजार आमालाई यसरी आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराइएकोमा सिक्किम क्रान्तिकारी मोर्चा पार्टी सम्पूर्ण लाभार्थी आमाहरूप्रति सश्रद्धा बधाई व्यक्त गर्नुका साथै मुख्यमन्त्री पीएस गोलेप्रति हार्दिक धन्यवाद प्रकट गरेको छ।

मुख्यमन्त्री पीएस गोलेको परिकल्पनाबाट शुरू गरिएको यो अभियान आयस्रोत नभएका हजारौँ आमाहरूका लागि परिवार धात्रे एउटा उत्कृष्ट माध्यम बनेको छ। विगतको सरकारले सोचनसम्म नसकेको यस प्रकारको कार्यक्रमले विशेषतः ग्रामीण स्तरमा रहेर खटिखाने आमाहरूलाई प्रत्यक्ष लाभ पुगेको एसकेएम पार्टीले जनाएको छ। “सिक्किम आमा सशक्तिकरण योजना एउटा यस्तो योजना हो, जुन देशको कुनै राज्यले अहिलेसम्म यस प्रकारको कार्यक्रम लागू गर्न सकेको छैन भने

आमाहरूलाई सम्मान गर्ने, श्रद्धासाथ सहयोग पुर्‍याउने सिक्किम राज्य पहिलो बनेको कुरामा सिक्किम क्रान्तिकारी मोर्चा पार्टी गर्व गर्दछ”-एसकेएम पार्टीकी प्रवक्ता अञ्जना शर्माद्वारा जारी विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ।

आज प्रत्येक समष्टिमा योजनाअन्तर्गत चेक हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रम आयोजन गरियो भने मुख्यमन्त्री पीएस गोले आफ्नै निर्वाचन क्षेत्र रिनाकमा उपस्थित रहेर चेक वितरण गरे। महिला, शिशु तथा वरिष्ठ नागरिक एवं दिव्याङ्जन कल्याण विभागको तत्त्वावधानमा आयोजित कार्यक्रमलाई सम्बोधन गर्दै मुख्यमन्त्रीले आगामी वर्षदेखि प्रत्येक समष्टिबाट दुई हजार जनालाई ‘सेवा सम्मान राशि’ वितरण गरिने अवगत गराए। आमा सशक्तिकरण योजनाअन्तर्गत प्राप्त सहयोग राशिको सही उपयोग गरी आर्थिक रूपमा अघि बढ्ने आमाहरूलाई दुई लाख रुपियाँको पुरस्कार प्रदान गर्दै आएको स्मरण गराए। आमा सशक्तिकरण योजना चेक बाँड्ने औपचारिक कार्यक्रम मात्र नभई आमाहरूको हातमा आफ्नै आर्थिक स्रोत होस् भन्ने उद्देश्यले शुरू गरिएको उनको भनाइ थियो। उनले भने, “आज तपाईंहरूलाई उपलब्ध गराइएको यो सहयोग भोलि

आत्मनिर्भरताको बलियो आधार बनेोस्।”

आमालाई ईश्वरको दोस्रो रूपका रूपमा व्याख्या गर्दै मुख्यमन्त्रीले दुई सय स्वयं सहायता समूहलाई दुई-दुई लाख रुपियाँको दरले कुल चार करोड रुपियाँ धनराशि आवन्तन गरिएको र अर्को वर्षदेखि एक हजार पाँच सयजनलाई आमा सहयोग योजनाको लागि वितरण गरिने जानकारी दिए। कार्यक्रमको अवसरमा मुख्यमन्त्रीले युवा तथा रोजगार सम्बन्धी महत्त्वपूर्ण घोषणा पनि गरे। सिक्किम पुलिसमा चार सय नयाँ पद सिर्जना गर्ने तयारी गरिएको र

क्षेत्रमा तीन दिवसीय मजनाता भेटघाट कार्यक्रम लिएर चाँडै आउने र सम्भव भए दुसैँअघि नै उक्त कार्यक्रम आयोजन गरिने जानकारी दिए। सबै नागरिकलाई एकसमान न्याय दिने प्रतिबद्धता जनाउँदै उनले राज्यका प्रत्येक निर्वाचन क्षेत्रमा जनता भेटघाट कार्यक्रम सञ्चालन गरिने बताए। कार्यक्रमको अवसरमा मुख्यमन्त्रीले युवा तथा रोजगार सम्बन्धी महत्त्वपूर्ण घोषणा पनि गरे। सिक्किम पुलिसमा चार सय नयाँ पद सिर्जना गर्ने तयारी गरिएको र

ठोस फोहोर प्रबन्धन नियम, २०२६ को कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न बोर्ड प्रतिबद्ध

गान्तोक, ३ अक्टोबर: राज्य प्रदूषण नियन्त्रण बोर्ड (एसपीसीबी), सिक्किमले पत्र सूचना कार्यालय (पीआईबी), गान्तोकसँगको सहकार्यमा शनिवार ठोस फोहोर प्रबन्धन नियम, २०२६ सम्बन्धी पत्रकार सम्मेलनको आयोजन गर्‍यो। यी नियमहरू पर्यावरण (संरक्षण) ऐन, १९८६ अन्तर्गत केन्द्रिय पर्यावरण, वन र जलवायु परिवर्तन मन्त्रालयले अधिसूचित गरेको छ र १ अप्रेल, २०२६ देखि लागू भएको छ। मिडियाकर्मीलाई सम्बोधन गर्दै एसपीसीबी सिक्किमका सदस्य सचिव एनछेव्यु तामाङले राज्यमा ठोस फोहोर प्रबन्धन नियम, २०२६ को समयमै तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न बोर्ड प्रतिबद्ध रहेको बताए। उनले नयाँ नियमअन्तर्गत प्रमुख परिवर्तनहरू मध्ये एक स्रोत पृथकीकरणलाई मजबुत पार्नु हो भन्ने कुरामाथि प्रकाश पारे। नियम अन्तर्गत, फोहोर उत्पादन गर्नेहरूले फोहोरलाई चार फरक धाराहरूमा विभाजन गर्न आवश्यक छ - भिजेको फोहोर, सुक्का फोहोर, सेनिटेरी फोहोर र विशेष हेरचाह फोहोर। उनले जोड दिएअनुसार गरी सङ्कलन, प्रशोधन र वैज्ञानिक विसर्जनको लागि स्रोतमै उचित विसर्जन आवश्यक छ।

तामाङले भने, “ठोस फोहोर प्रबन्धन नियम, २०२६ को कार्यान्वयन प्रदूषण नियन्त्रण बोर्डको एकलैको जिम्मेवारी होइन, तर प्रत्येक परिवार, व्यावसायिक प्रतिष्ठान, संस्था, विद्यालय, सरकारी कार्यालय, थोक फोहोर उत्पादन गर्ने व्यक्ति, सफाई कर्मचारी र स्थानीय निकायद्वारा समन्वित कार्य आवश्यक छ।” उनले सिक्किमका प्रत्येक नागरिकलाई तीन आधारभूत सिद्धान्त पालना गर्न अपील गरे जसमा: छुट्याउनुहोस् – हस्तान्तरण गर्नुहोस् – फोहोर नफाल्नुहोस्। उनले नागरिकहरूलाई स्रोतमै फोहोर छुट्याउन र अधिकृत सङ्कलन प्रणालीमार्फत हस्तान्तरण गर्न आग्रह गरे। उनले फोहोरलाई जलाउन, गाड्नु, फाल्नु वा सङ्कलन वा खुल्ला सार्वजनिक ठाउँ, नदी वा पानी निकासमा फोहोर फाल्नु नहुने कुरामा पनि जोड दिए। सदस्य सचिवले फोहोर प्रबन्धन

सङ्कलनसँगै समाप्त नहुने कुरामा पनि जोड दिए। यसको अन्तिम उद्देश्य भनेको फोहोर वैज्ञानिक रूपमा सङ्कलन, ढुवानी, प्रशोधन, पुनः प्राप्ति र विसर्जन न्यूनतम पर्यावरणीय प्रभावको साथ सुनिश्चित गर्नु हो। उनले सिक्किमभरि नयाँ नियमहरूको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी तथा दिगो बनाउन सक्रिय जनसहभागिता र सामूहिक जिम्मेवारीको लागि आह्वान गरे।

पत्रकार सम्मेलनमा राज्य मिशन निर्देशक एसबीएम (शहरी) र शहरी विकास विभागका विशेष सचिव जग्मे वाङचुक भोटिया; राज्य मिशन निर्देशक एसबीएम (ग्रामीण) तथा ग्रामीण विकास विभागकी विशेष सचिव कोशी कपिल; एसएफएस, अतिरिक्त निर्देशक, एसपीसीबी कुसुम गुरुङ, एसपीसीबी, सिक्किमका अन्य वरिष्ठ अधिकारीहरू उपस्थित थिए। (पीआईबी)

अनेसास सिक्किम च्याप्टरको चौथो कार्यकारिणी समिति गठित

गान्तोक, ३ अक्टोबर (हिस): अन्तराष्ट्रिय नेपाली साहित्य समाज (अनेसास), सिक्किम च्याप्टरको च्याप्टर अधिवेशन गान्तोकस्थित नेपाली साहित्य परिषद् भवनमा निवर्तमान अध्यक्ष रुद्र पौड्यालको अध्यक्षतामा सम्पन्न भयो।

कार्यक्रममा कोषाध्यक्ष वीणा राईले कोषाध्यक्षको प्रतिवेदन तथा कार्यवाहक महासचिव डा. कविता सुब्बाले महासचिवको साङ्गठनिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरे। सोही अवसरमा अनेसास सिक्किम च्याप्टरको आधिकारिक फेसबुक पेजको पनि औपचारिक सार्वजनिक घोषणा गरियो। कार्यक्रमको मुख्य आकर्षणका रूपमा नवनिर्वाचित चौथो कार्यकारिणी समिति (२०२६-२८) को शपथ ग्रहण तथा सम्मान समारोह रहेको थियो। निर्वाचन समितिका संयोजक डा. पारसमणि ढंगाल र सह-संयोजक चन्द्र दुलालको उपस्थितिमा नवनिर्वाचित पदाधिकारीहरूले पद तथा गोपनीयताको शपथ ग्रहण गरे। नवनिर्वाचित चौथो कार्यकारिणी समितिमा अध्यक्ष: रत्न लक्सम सुब्बा; वरिष्ठ उपाध्यक्ष: मीना सुब्बा; उपाध्यक्ष: गोपाल के छेत्री र मणिना शर्मा; महासचिव: डा. कविता सुब्बा; सचिव: विष्णुमाया कट्टेल; सचिव साहित्य: मुद्गरा राई; कोषाध्यक्ष: वीणा राई; सह-कोषाध्यक्ष: चन्द्र राई सहारा र कार्यकारिणी सदस्य: फुर्वा खाण्डु गुरुङ चयन भएका छन्। शपथ ग्रहणपछि नवनिर्वाचित कार्यसमितिका पदाधिकारीगणहरूलाई बधाई अर्पण गर्दै प्रमाणपत्र तथा सम्मान प्रदान गरियो। कार्यक्रममा अनेसास केन्द्रिय सल्लाहकार डा. पुष्प शर्मा र नेपाली साहित्य परिषद्, सिक्किमका अध्यक्ष हरि ढुङ्गेलले शुभकामना सन्देश व्यक्त गरे। साथै, अनेसास केन्द्रिय कार्यसमिति सदस्य एवं निर्वाचन समिति संयोजक डा. पारसमणि ढङ्गालले पनि सभालाई सम्बोधन गरे।

समारोहमा नवनिर्वाचित अध्यक्ष रत्न लक्सम सुब्बाले आफ्नो धारणा राख्दै आगामी कार्यकालमा नेपाली साहित्यको प्रवर्द्धन र संस्थाको श्रीवृद्धिका लागि सक्रिय रहने प्रतिबद्धता व्यक्त गरिन्। कार्यक्रमको समापन गर्दै सभापति रुद्र पौड्यालले आफ्नो मन्तव्य राखे।

राष्ट्रिय पुस्तक न्यास, भारत
शिक्षा मन्त्रालय, भारत सरकार
5 इन्स्टिट्युशनल एरिया, वसन्त कुञ्ज, नयाँ दिल्ली-110070
फोन नं. : 011-35464688

रिक्ति सूचना
विज्ञापन संख्या: /129/2026/ईएसटीटी.
राष्ट्रिय पुस्तक न्यास, भारत योग्य उम्मेदवारहरूबाट निम्नलिखित पदहरूको लागि पूर्ण रूपले अनुबन्धको आधारमा (प्लेसमेन्ट, एजेन्सीको माध्यमद्वारा) अनलाइन आवेदन आमन्त्रित गर्दछ:-

क्र.सं.	पदको नाम	पदहरूको कुल संख्या
1.	सम्पादकीय सहायक (तेलुगु, कन्नड, उडिया, गुजराती, मलयालम) (प्रत्येक एक)	05
2.	सम्पादकीय सहायक (बोडो, छेत्री, कसमीरी, कोङ्कणी, मणिपुरी, मैथिली, नेपाली, संस्कृत, सिन्धी, सन्थाली, पञ्जाबी) (प्रत्येक एक)	11
3.	सम्पादकीय सहायक (हिन्दी)	02
4.	सहायक सम्पादक (हिन्दी)	01

अनलाइन आवेदन गर्ने अन्तिम तिथि समाचार पत्रमा विज्ञापन प्रकाशनको तारिकदेखि 15 दिन छ। अधिकारी जानकारी र अनलाइन आवेदन गर्नको लागि राष्ट्रिय पुस्तक न्यासको वेबसाइट www.nbtindia.gov.in मा हेर्न सकिनेछ।

CBC 21103/11/0039/2627

GOVERNMENT OF SIKKIM
PLANNING AND DEVELOPMENT DEPARTMENT
TASHILING SECRETARIAT
GANGTOK - 737101

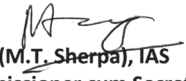
No. 1094 /P&DD

Dated: 03.10.2026

Notice

Planning and Development Department, Government of Sikkim is conducting interview for the post of 1 Team Leader (Data Analytics, Monitoring and Evaluation) and 3 Sector Experts under NITI Aayog's State Support Mission in Planning and Development Department for the shortlisted candidates.

The list of candidates and other details including date, time and venue of the interview are available at website-www.sikkim.gov.in.

(M.T. Shermu), IAS
Commissioner cum Secretary
Planning and Development Department

R.O.No: 215/IPR/PUB/Classi/2026-27
Date: 03/10/2026

रङ्गीत पावर स्टेशनमा राजभाषा महापर्व २०२६ कवि सम्मेलन, हिन्दीको सहज प्रयोग र साहित्यिक चेतनाबारे सार्थक विमर्श

गान्तोक, ३ अक्टोबर (हि.स.): राजभाषा हिन्दीको प्रचार-प्रसार तथा कार्यालयीय कार्यमा यसको सहज र अधिकतम प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले दक्षिण सिक्किमको रङ्गीत पावर स्टेशनमा राजभाषा महापर्व २०२६ अन्तर्गत भव्य कवि सम्मेलन तथा राजभाषा सङ्गोष्ठी आयोजना गरियो। साहित्य, संस्कृति र राजभाषा चेतनाको समन्वयमा आयोजित कार्यक्रममा पावर स्टेशनका अधिकारी तथा कर्मचारीहरूको उत्साहपूर्ण सहभागिता रहेको थियो।

कार्यक्रममा देशका विभिन्न स्थानबाट आएका साहित्यकार तथा कविहरूले आफ्ना रचनामार्फत साहित्यिक वातावरण निर्माण गरे। गेजिङ्ङका लक्ष्मीप्रसाद गुरुङ, गान्तोकका प्रवीण खालिङ तथा प्रा. इफान अहमदले विशेष परिचर्चा आफ्ना विचार प्रस्तुत गरे। यसैगरी,

दिल्लीका विनोद पाल, आसनसोलका बाँके बिहारी, हरियाणाका कुमार राघव तथा शिलाङ्ङकी डा. उमा पाण्डेयले कविता वाचन गरे। कार्यक्रमको शुरुआत रङ्गीत पावर स्टेशनका प्रमुख प्रभारी रमि रञ्जन मल्लिकको स्वागत सम्बोधनबाट भयो। उनले हिन्दी केवल कार्यालयीय सञ्चारको माध्यम नभई भारतको भाषिक विविधताबीच संवाद र विचार आदान-प्रदानको प्रभावकारी माध्यम रहेको बताए। कविहरूले हास्य, व्यङ्ग्य, सामाजिक सरोकार, मानवीय संवेदना तथा समकालीन जीवनसँग सम्बन्धित विषयमा कविता प्रस्तुत

गरे। कवितावाचनका क्रममा सभाहलमा कहिले हाँसे र ताली गुञ्जियो भने कहिले संवेदनशील प्रस्तुतिले श्रोताहरूलाई भावुक बनायो। कार्यक्रमको प्रमुख आकर्षण लक्ष्मीप्रसाद गुरुङ, प्रवीण खालिङ र प्रा. इफान अहमदसँग आयोजित विशेष परिचर्चा रह्यो। परिचर्चामा राजभाषा हिन्दीको व्यावहारिक प्रयोग, कार्यालयीय कार्यमा हिन्दीको भूमिका, भाषाप्रतिको सकारात्मक दृष्टिकोण तथा बदलिँदो सामाजिक र प्राविधिक परिवेशमा हिन्दीको प्रासङ्गिकताबारे विचार-विमर्श

गरियो। वक्ताहरूले राजभाषाको सशक्तिकरण केवल नियम र औपचारिक लक्ष्यबाट सम्भव नहुने उल्लेख गर्दै भाषाप्रति आत्मीयता विकास गर्नुका साथै दैनिक कार्यसंस्कृतिमा हिन्दीको स्वाभाविक प्रयोग बढाउनुपर्नेमा जोड दिए। हिन्दीलाई केवल कार्यालयीन आवश्यकताका रूपमा नभई संवाद र अभिव्यक्तिको सहज माध्यमका रूपमा विकास गर्नुपर्ने धारणा पनि व्यक्त गरियो। जीएसएम (एचआर) पाण्डु गगराईको नेतृत्वमा आयोजित कार्यक्रममा मानव संसाधन टोलीले योजना तथा कार्यान्वयनमा महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेको थियो। समापन अवसरमा डा. चन्द्रकान्त पाण्डेयले धन्यवाद ज्ञापन गर्दै अतिथि, साहित्यकार, कवि तथा सहभागी सबैप्रति आभार व्यक्त गरे।

College of Agricultural Engineering & Post Harvest Technology
(Central Agricultural University)
Ranipool, Gangtok – 737 135 (Sikkim)

Ph.No:03592-251381/359Fax No: 03592-251390
Email: dean-caepht@gov.in

Gram : AGENGCCO

CAEPHT/Store/19/Veh/26-27/646

Dt: 30/09/2026

NOTICE INVITING TENDER

Sealed tenders are invited from reputed Travel Agency/ Association etc. for the rate contract of Hiring vehicles in the College of Agricultural Engineering and Post Harvest Technology (CAEPHT), Ranipool, Gangtok, Sikkim. The detailed information of the tender document may be collected from **College of Agricultural Engineering & Post Harvest Technology** and the filled-in tender may be submitted along with **Tender Fee of 1,000/- (Rupees One Thousand)** and **Earnest Money Deposit of 2,000/- (Rupees Two Thousand)** only in the form of **Demand Draft** drawn in the favor of **The Dean, College of Agricultural Engineering and Post Harvest Technology, Ranipool, Gangtok 737135 (Sikkim)** payable at State Bank of India, Ranipool Branch (IFSC Code: SBIN0012421). Tenders received without tender fee and EMD will be rejected. The last date of receipt of duly filled-in tender in the office of the Dean is **16th Oct, 2026 up to 4 pm by registered post / speed post / by hand** and the Tender will be opened on the next working day **17th Oct, 2026 at 11 am** in the College. The college will not be responsible for postal delay if any.

Dean

Printed, Published and owned by Mrs. Padam Maya Kharka and printed at Choices International, Daragaon, Gangtok-737101, Sikkim. Associate Editor: Rajendra Pradhan, Editor: Mrs. Mala Rana Patro. Phone No. (03592) 231265, 7001336001, Fax: 231265. E-mail: himalibela@rediffmail.com, RNI No.SIKNEP/2007/21386 मुद्रण, प्रकाशन तथा स्वामित्व श्रीमती पद्म माया खर्का, चोइसेस इन्टरनेशनल, डाँडगाउँ, गान्तोक-७३७१०१, सिक्किम। सहस्रपाठक: राजेन्द्र प्रधान, सम्पादक: श्रीमती माला राणा पात्रो। फोन नम्बर (०३५९२) २३१२६५, ७००१३३६००१, फ्याक्स: २३१२६५। ईमेल: himalibela@rediffmail.com, RNI No.SIKNEP/2007/21386